

2024-05-20

Handläggare
Jens Westlund
Telefon: 08-508 2 1150**Till**
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2024-05-30

Tertialrapport 1 för 2024

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förslaget till tertialrapport 1 för 2024 med helårsprognos och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden fastställer omslutningsförändringar om 60,5 mnkr i enlighet med ärendet och anmäler detta till kommunstyrelsen.
3. Nämnden ansöker om budgetjustering om 1,0 mnkr i driftmedel för demokrati och mänskliga rättigheter i enlighet med ärendet.
4. Nämnden ansöker om budgetjustering om 0,2 mnkr avseende investeringar för biologisk mångfald i enlighet med vad som anges i ärendet
5. Nämnden ansöker om budgetjustering om 0,2 mnkr avseende investeringar i Stockholm vid vattnet i enlighet med vad som anges i ärendet.
6. Nämnden ansöker om budgetjustering avseende investeringar i maskiner och inventarier om 1,0 mnkr i enlighet med vad som anges i ärendet.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Telefonvägen 30, Box 490

0850821150

jens.westlund@stockholm.se
start.stockholm

7. Nämnden fastställer ett höjt årsmål för indikatorn "Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)" i enlighet med ärendet.

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att samtliga av kommunfullmäktiges tolv mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden kommer att uppnås helt under året. Merparten av indikatorerna bedöms uppnås liksom samtliga av nämndens mål utom ett. Såväl före som efter resultatöverföringar redovisas ingen avvikelse mot budget.

Ärendet beredning

Ärendet har beretts av nämndkansliet och avdelningen för ekonomi och upphandling i samråd med övriga avdelningar. Ärendet samverkas i förvaltningsgruppen 21 maj 2024.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	9
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	29
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	32
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	32
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	34
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	36
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	37
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	39
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	39
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	41
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	44

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	49
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	57
Uppföljning av ekonomi	60
Uppföljning av driftbudget	60
Resultatenheter	65
Investeringar	66
Försäljningar av anläggningstillgångar (ej aktuellt)	66
Verksamhetsprojekt (driftprojekt) (ej aktuellt)	66
Omslutningsförändringar	66
Budgetjusteringar	67
Medel för lokaländamål	68
Övrigt	68

Bilaga

Samverkansöverenskommelse Åtgärdsplan Hägersten-Älvsjö 2024

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden redovisar i detta ärende att den inom ramen för tillgängliga resurser bedöms uppfylla målen för verksamheterna och därför bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål för år 2024. Sammantaget redovisas ett överskott om 4,9 mnkr före resultatöverföringar och ingen avvikelse mot budget efter resultatöverföringar. Nämnden bedömer att kommunfullmäktiges 16 mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden kommer uppfyllas helt under året. Merparten av indikatorerna prognostiseras uppfyllas liksom samtliga nämndens mål utom ett. Ett ständigt arbete pågår för att ytterligare förbättra målopfyllelsen och utveckla ekonomistyrningen.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har tillsammans med övrig stadsdelsnämnder och facknämnder en central roll i stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete samt att minska segregationen och verka för en sammanhållen stad. Arbetet innefattar att främja jämlika möjligheter såväl sociala förebyggande insatser som fysiska åtgärder i närmiljön.

Inom förskola innebär det bland annat att förskolan ska skapa en jämlik verksamhet där alla barn oberoende socioekonomisk bakgrund kan mötas och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar – förskolan har ett kompensatoriskt uppdrag. Nämndens förskolor har en hög andel legitimerade förskollärare i barngrupperna och en av stadens högsta inskrivningsgrad. Ett strategiskt arbete för en likvärdig förskola bedrivs där alla barn har getts förutsättningar att utvecklas och tillgodogöra sig utbildning. Som ett led i detta har förskoleavdelningen startat en enhet för Barnhälsa med inriktning på tillgänglighet och inkludering. Förskolan har under tertialet prioriterat språkutvecklande utbildning och undervisning.

Socialtjänsten har under tertialet bedrivit ett aktivt arbete för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet, även målgruppen ungdomar som befinner sig i risk för kriminalitet har prioriterats. Särskilda insatser riktats till Solberga som är prioriterat. Stödinsatserna har skett bland annat via familjestödsenheten, fältassistenter och genom olika samverkansformer med polis, skola och civilsamhället. Samverkansmodellen Trefas har införts, vilket är en för förstärkt samverkan mellan socialtjänst, polis och kriminalvård för att minska det dödliga skjutvapenvåldet.

Inom socialtjänstens verksamheter har nämnden under tertialet erbjudit föräldrastödsprogram och verksamheterna har arbetat aktivt med att erbjuda barn och unga stöd i sin utveckling för att främja jämlika möjligheter, bland annat meningsfull fritid genom de öppna mötesplatserna och parklekarna.

Inom äldreomsorgen har stadsdelsnämnden bidragit till utvecklingsarbete inom ramen för Äldrevänlig stad. Äldreomsorgen har arbetat med hälsofrämjande och förebyggande insatser i syfte att skapa miljöer som kan bidra till jämlika, meningsfulla och självständiga liv. Med utgångspunkt från handlingsplanen har nämnden genomfört brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder genom att löpande sprida information via kontaktkanaler mellan stadsdelsnämnden och pensionärsråd, pensionärsföreningar samt äldreomsorgens verksamheter.

Kulturuppdraget har integreras i stadsdelsnämndens verksamheter genom att barn har getts möjlighet att möta kultur i förskolan, barn och ungdomar i fritidsaktiviteter och funktionsnedsatta samt äldre i sina aktiviteter och boenden.

Under tertialet har flera medborgardialoger påbörjats för att ta del av stadsdelensinvånarnas synpunkter avseende trivseln och tryggheten. Syftet är bland annat att nå målgrupper som normalt inte gör sina röster hörda.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stadsdelsnämnden har uppdrag att bidra till att uppfylla stadens mål om en klimatpositiv stad 2030 samt stärka arbetet med klimatanpassning.

Under tertialet har projektet Hållbara vård- och omsorgsboende inom äldreomsorgens särskilda boendeformer fortgått enligt plan med fokus på utveckling av nya arbetssätt och beteendeförändringar. Äldreomsorgens verksamheter påbörjade arbetet under hösten 2023 och redan nu ser nämnden en minskning av beställda engångshaklappar och -underlägg. Även matsvinnet har minskat. En åtgärd som visat sig minska matsvinnet är beställning av mindre men mer energirika portioner.

Under tertialet har andelen ekologiska livsmedel ökat jämfört med utfallet för 2023. För att förbättra måluppfyllelsen har nämnden kontinuerligt följt upp indikatorn samt fortsatt utveckla det interna lärandet och att skapa forum för utbyte mellan verksamheter. Inom äldreomsorgen har en baslista för näringsrika och ekologiska livsmedel tagits fram och implementeras i samtliga verksamheter. De verksamheter som börjat använda baslistan ser redan en ökning i andel inköpta ekologiska livsmedel. Vidare har ett arbete påbörjats för avtalsuppföljning av måltider på kostentreprenad i syfte att säkerställa att leverantörer följer uppställda krav. Under tertialet når nämnden målen i samtliga av kommunfullmäktiges fyra indikatorer bland annat klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider.

Inom ramen för arbetet med biologisk mångfald har arbetet med att anlägga benjeshäckar samt att skapa trädrainer och högstubbar påbörjats. Åtgärderna bidrar till att bilda skyddsplatser och spridningskorridorer som gynnar barrskogsmesar, groddjur, trollsländor och vedlevande insekter, svampar och lavar. Åtgärderna har genomförts i de utpekade stråken i det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald (SÅF).

Under tertialet har nämnden tillsammans med SISAB tagit fram materialet "Älska det vilda" som är en verktygslåda med metoder, tips och handledning till förskolor. Det är ett stöd i arbetet med biologisk mångfald på den egna förskolegården eller på utflykter. "Älska det vilda" kommer lanseras på den biologiska mångfaldens dag den 22 maj.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder åt alla

Hägersten- Älvsjö stadsdelsnämnd har bidragit till att uppfylla stadens mål om effektiva verksamheter och en ekonomi i balans. Nämnden har aktivt arbetat med att motverka långtidsarbetslöshet och stödjer personer med försörjningsstöd till varaktig sysselsättning. Nämnden har även gett stöd via medborgarkontoret med service och hjälp.

Nämnden har under tertialet prioriterat unga vuxna som står långt från arbetsmarknaden som ett strategiskt sätt att motverka långtidsarbetslöshet. Syftet har varit att erbjuda och hjälpa

målgruppen till sysselsättning genom studier eller praktik. Personer med social problematik har erbjudits individuellt utformat stöd vilket syftar till att höja aktivitetsnivån, stärka självkänslan, motivera och förbereda målgruppen inför en arbetsmarknadsinsats, så som Stockholmsjobb eller offentligt skyddat arbete (OSA). Nämndens samverkan med Jobbtorg har under tertialet utvecklats ytterligare. Rutiner har tagits fram som möjliggör att fler bidragstagare snabbare övergår till självförsörjning genom offentligt skyddat arbete eller Stockholmsjobb. Nämnden prognostiserar i tertialet att nå samtliga kommunfullmäktiges mål i de indikatorer som mäter måluppfyllelsen, exempelvis antalet platser för stockholmsjobb, andel personer med försörjningsstöd samt andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd.

Nämnden har under tertialet arbetat för att höja kompetensnivån och säkra kompetensförsörjningen inom äldreomsorgens verksamheter genom att erbjuda kompetensinsatser med stöd via Äldreomsorgslyftet samt ESF-projektet "Kompetensutveckling inom äldreomsorgen". Uppdraget att erbjuda heltid och minska timavlönad personal har fortgått under tertialet genom exempelvis att medbetare i första hand ersätter varandra vid frånvaro med så kallade resursspassistället för att ersätta frånvaron med timavlönad personal samt kontinuerlig översyn av schema och bemanning.

Inom arbetsmiljöområdet är friskfaktorer ett prioriterat område samt att stärka chefer i stadens rehabiliteringsprocess. Befintlig organisations- och chefsstruktur har kartlagts och nu startar arbetet med att analysera utfallet inför kommande beslut om ändamålsenlig chefsstruktur.

I arbetet med stadens näringslivspolicy har nämnden fokuserat på att stimulera tillväxt och företagande samt öka tryggheten för företagare. Under tertialet har flera aktiviteter genomförts bland annat möte med företagsföreningen och fastighetsägare i Västertorp kring utvecklingen av centrum samt stadsutveckling vid Liljeholmen. Nämnden planerar tillsammans med fastighetsägare, lokala företag och trafikkontoret sammarens platsaktivering. Det trygghetsskapande arbetet innefattar både platsamverkan och en informationssatsning på appen Säkerhetscenter för företagare.

Nämndens krisberedskap har stärkts genom kunskapsstärkande insatser för chefer och medarbetare, bland annat genom övning samt planering. Kontinuitetshöjande aktiviteter som har utgått från risk- och sårbarhetsanalysen har legat till grund för arbetet. Ett särskilt fokus har legat på de samhällsviktiga verksamheterna.

I nämndens uppdrag att stärka rådigheten över välfärdsverksamheterna har ett omfattande kartläggningsarbete av verksamheterna inletts. Kartläggningen sammanställer både detaljer bland verksamheternas funktion i beredskapsplaneringssyfte och avtalskrav som rör krisberedskap bland verksamheter på entreprenad.

Uppdraget att skapa och erbjuda invånarna i stadsdelsområdet en trivsamt och trygg närmiljö har nämnden påbörjat planeringen av årets trygghetsinvesteringsprojekt. Utförligare beskrivning av nämndens trygghetsarbete står under rubriken "En trygg och säker stad som håller samman" i avsnittet stadens direktiv.

Stadens direktiv till samtliga nämnden och bolagsstyrelser

I kommunfullmäktiges budget 2024 anges direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Nedan lämnas en sammanfattning av vad nämnden har arbetat med inom respektive område.

Långsiktig hållbar ekonomi och goda förutsättningar för välfärd

Det rådande världsläget tillsammans med lågkonjunktur är osäkerhetsfaktorer som försvårar såväl budgethållningen som prognosarbetet. Utöver detta tillkommer en procentuellt hög nivå på årets lönerrevision samt en demografisk utveckling som sammantaget leder till högre kostnadsnivåer samt utmaningar med planering av lokaler, organisation och verksamhet, där befolkningsprognosen utgör ett viktigt planeringsverktyg.

Stadsdelsnämnden säkerställer och bidrar till en långsiktigt hållbar ekonomi genom en effektiv och ändamålsenlig resursanvändning. Löpande ekonomiska analyser ligger till grund för beslut som tas och en god prognossäkerhet säkerställs genom en strukturerad intern samverkan med kontinuerliga avstämningar med budgetansvariga chefer.

Under tertialet har nämnden arbetat med att öka andelen elektroniska inköp och förhindra välfärdsbrott och otillåten påverkan genom systematiska kontroller i väsentlighets- och riskanalysmodulen i stadens integrerade ledningssystem. En uppföljning har gjorts för att säkerställa att processerna är hanterade och följs upp i enlighet med kontrollerna.

Inom kvalitetsarbetet har ett arbete påbörjats för att främja en innovativ kultur inom nämndens verksamheter. En ny modul inom stadens integrerade ledningssystem för klagomål och synpunkter har börjat användas av verksamheterna. En första rapportering till nämnd kommer först ske i verksamhetsberättelsen, men enheterna rapporterar i tertialet. Därtill fortsätter arbetet med att få på plats ett nytt processkartläggningsverktyg som främst kommer användas av äldreomsorgen, individ- och familjeomsorgen och funktionshinderverksamheterna. Avsikten med verktyget är att ge ökad rättssäkerhet och effektivisera administrationen.

Stadsdelsnämnden har aktivt arbetat med att implementera och förverkliga kvalitetsprogrammets intentioner och förhållningssätt inom stadsdelsnämndens verksamheter. Uppföljning visade att verksamheterna i relevanta delar aktivt arbetar med förhållningssätten.

En levande och hållbar stad

För att utveckla och bidra till en positiv utveckling för stadsdelsområdet har nämnden under tertialet samverkat med andra stadsdels- och facknämnder inom staden samt andra myndigheter, det lokala näringslivet samt företrädare för det civila samhället. Dialog och samarbete med aktörer, som kan bidra till en positiv utveckling för stadsdelsområdet, har utvecklats inom bland annat platsamverkan. Nämnden har även samarbetat med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden i syfte att skapa en smidig process när staden växer och utvecklas. Samarbetsformerna har till syfte att öka tillgången till god samhällsservice i form av parker, förskolor och bostäder med särskild service. Nämnden har under tertialet även arbetat med klimatanpassningsåtgärder samt insatser för att främja den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet.

En trygg och säker stad som håller samman

Uppdraget att skapa trygghet och säkerhet för stadsdelsområdets invånare är prioriterat. Under tertialet har stadsdelsnämnden arbetat tillsammans med lokala aktörer för att öka tryggheten på platser som haft problem med otrygghet och brottslighet. Samverkan har skett genom platssamverkan, där stadsdelsnämnden samverkat med polis, fastighetsägare, civilsamhälle och näringsliv för att öka tryggheten i stadsdelar där behovet har varit som störst. Samarbeta har skett med lokalpolisområde Skärholmen och Globen i enlighet med samverkansöverenskommelsen. Trefas, vilket är en förstärkt samverkan mellan socialtjänst, polis och kriminalvård, har i samarbete med Skärholmens och Globens polisdistrikt implementerats för att hjälpa unga ur kriminalitet. Nämnden har under tertialet förberett samverkan mot de barnen med lägre risknivå att vara kriminell. Därutöver har stadsdelsnämnden i samverkan med polisen gått igenom kartläggning av öppen drogszen samt det årliga inhämtningsuppdraget för utsatta områden.

Nämnden har även genomfört en trygghetsdialog på Mälarhöjdens IP i samband med att Mälarhöjdens IK firade 100-år. Till hösten planeras det för flera trygghetsvandringar och -dialoger i Fruängen, Västertorp, Liljeholmen och Älvsjö/Solberga.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

 Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktige har fem verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat nio nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om "Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden".

Stadsdelsnämnden bedömer att inriktningsmålet kommer uppfyllas helt under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem verksamhetsområdesmål uppfyllts helt och av nämndens nio nämndmål uppfylls åtta helt och en delvis. De 30 indikatorerna - som mäter och ligger grund för måluppfyllnaden - prognostiseras 20 stycken uppnå målet helt under året och sju uppnås delvis. Tre indikatorer har kommunfullmäktige inte lämnat något målvärde i än. Av 34 aktiviteter pågår 33 enligt plan och en är klar.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året

Utveckling av parkleksverksamheten

4 075 pojkar och 4 075 flickor har besökt parkleken Lugnet under första tertialen. 4 325 flickor och 3 860 pojkar har besökt parkleken Kristallen under första tertialen. Siffrorna visar en liten ökning av det totala antalet besökare. De aktiviteter som erbjudits är bland annat djurklubb och kreativa verksamheter utomhus. Skolbesök har genomförts för att möjliggöra för fler att ta del av parklekens verksamhet och det pågår ett arbete för att nå och välkomna även vårdnadshavare i parken. Parkleken Vippan är stängd då parken renoveras, preliminärt klart till sommaren. Arbete pågår med att ta en fysisk parkleksplan och ett första utkast till utvecklingsstrategi för fritidsverksamheten finns framtagen.

Mer aktiviteter och förbättrad kommunikation om mötesplatser för ungdomar

Under första tertialen besöktes Älvsjö ungdomens hus av 133 flickor och 280 pojkar. Fruängens mötesplats besöktes under samma period av 252 flickor och 544 pojkar. Verksamheten i de öppna mötesplatserna består bland annat av verksamhet för barn i årskurs 6, musikstudio, läxhjälp, träning och samarbete finns med Jobbtorg Skärholmen. Ett särskilt fokus har lagts på lovaktiviteter. Det pågår ett intensifierat marknadsföringsarbete under genomregelbundna skolbesök, uppdatering av verksamheternas kanaler med enhetlig struktur och symboler.

Kreativa workshops för ungdomar i Liljeholmen

Verksamheten i Liljeholmshuset har ett aktivitetsbaserat format, bland annat i form av kreativa workshops. Under första tertialet besöktes verksamheten av 356 flickor, 102 pojkar och 38 med annan könstillhörighet. Betydligt fler flickor och andra könstillhörigheter har deltagit i verksamheten jämfört med andra mötesplatser. Under första tertialet har verksamheten testat öppet en dag i veckan, där deltagare kan komma och fortsätta ett påbörjat projekt med mindre ledarledning. Det har visat sig vara framgångsrikt och kommer att fortsätta under året. Samarbeten är etablerade med bland annat Bibliotekslabbet, House of Ukraine och Studieförbundet Vuxenskolan. Skolbesök har genomförts.

Goda exempel

Meningsfull fritid med skolorna

Nämnden har startat upp ett samarbete med grundskolorna i syfte att stärka möjligheten till en meningsfull fritid för fler i ett tidigt skede. På två av grundskolorna arbetar fritidsledare tre eftermiddagar i veckan och lotsar elever i åk 6-9 till meningsfull fritid efter skolan slutat.

På tio av grundskolornas fritidsklubbar erbjuder konstpedagogerna från Liljeholmshuset workshop för åk 4-5.

Mänskliga rättigheter

Fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning

Kosmos, som är en öppen mötesplats för unga med funktionsnedsättning, har under första tertialet besökts av 16 flickor, 59 pojkar och 12 med annan könstillhörighet.

Saturnus är en biståndsbedömd verksamhet med full beläggning. Samarbeten med bland annat resursskolan Magelungen samt övriga mötesplatser har initierats och fortsätter att utvecklas under året. Delaktighet och inflytande sker genom Kosmosrådet, där deltagare har möjlighet att påverka verksamhetens innehåll och utformning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter							69	2024
Analys KF's årsmål avvaktas.								
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1 %			0,9 %	1 %	2 %	2,7 %	Tertial 1 2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska upprätta en parkleksplan som beskriver nuläge för respektive parkleksbyggnad och som pekar ut behov, utveckling och upprustning av dessa, de kommande åren med utgångspunkt i stadens parkleksstrategi	2024-01-01	2024-08-31	

Nämndmål: Barn och ungdomar erbjuds en jämlik, meningsfull och trygg fritid

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler barn och ungdomar deltar i mötesplatsernas och parklekarnas verksamhet.
- Fler varierade kultur- och fritidsaktiviteter erbjuds barn och ungdomar inom stadsdelens park- och fritidsverksamheter.
- Lika många flickor som pojkar deltar i verksamheterna

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att förväntade resultat bedöms uppnås och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att tillhörande två indikatorer uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska sprida information till barnfamiljer aktuella i socialtjänsten om kostnadsfria fritidsverksamheter.	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska ta fram en utvecklingsplan för fritidsverksamheten.	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utreda hur öppettider och bemanning kan öka samt se över möjligheten till samlokalisering gällande parklekar och mötesplatser för ungdomar	2023-01-01	2024-08-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås. Bedömningen baseras på att förväntade resultat på underliggande nämndmål kommer nås samt att framskrivna aktiviteter kommer kunna genomföras som planerat under året. Kommunfullmäktiges indikatorer kopplade till målet kommer utifrån prognosen delvis att uppnås. Stadsdelsnämnden bedömer dock att alla barn kommer ges likvärdiga möjligheter till utveckling och lärande eftersom resultatens måluppfyllelse är god. Utifrån denna slutsats blir det också tydligt att nuvarande indikatorer behöver kompletteras med indikatorer på nämnd- och enhetsnivå som förmår att bidra till en mer nyanserad bild av måluppfyllelse gentemot detta område.

Goda exempel

Hållbart ledarskap och medarbetarskap

I augusti 2023 startades en långsiktig kompetensutvecklingsinsats om ledarskap och medarbetarskap i förskolan som leds av forskare från Uppsala universitet. Utbildningen omfattar alla yrkeskategorier i arbetslaget men har ett särskilt fokus gentemot förskollärares ansvar för att leda sina kollegor i undervisningens genomförande. Kompetensutvecklingsinsatsen kommer fortgå under hela 2024, vilket innebär att 84 procent av stadsdelens 330 förskollärare kommer ha genomgått utbildningen vid årets slut. Resterande kommer erbjudas denna kompetensutvecklingsinsats under 2025. Detta innebär att samtliga förskollärare i stadsdelsområdet rustats i att leda sina kollegor i arbetslagen, vilket är en förutsättning för att alla barn ska kunna erbjudas likvärdig utbildning och undervisning.

Förskollärare som genomgått insatsen uttrycker att den bidragit till en vidgad förståelse för vad ledarskap i förskola kan innebära samt att de uppskattat såväl innehåll som upplägg. Dialog med Uppsala universitet pågår i syfte att hitta möjligheter till att involvera barnskötare än mer i utvecklingsinsatsningen.

Språkutvecklande utbildning och undervisning

Förskoleavdelningen har under senaste treårsperioden tillsammans med förskoleenheterna tagit fram och implementerat ett Språkprogram för stadsdelens samtliga kommunala förskolor. Språkprogrammet innefattar många delar med bäring på det språkutvecklande arbetet och

programmet har bidragit till ett likvärdigt språkutvecklande arbete av hög kvalitet bedrivs inom stadsdelsförvaltningens förskolor. Förskolorna arbetar aktivt med högläsning och framöver kommer insatser även riktas gentemot det språkutvecklande arbete som kan ske i lärmiljöerna med hjälp av drama, musik, berättande och skapande. Även användandet av digitala lärverktyg i förskolans språkutvecklande arbete har inventerats under verksamhetsårets inledande tertiäl vilket bidragit till ett mer kvalitativt användande av exempelvis Polyglutt.

Under årets första tertiäl har flera goda exempel på det språkutvecklande arbetet delats mellan förskoleenheterna. Exempelvis så har samtliga enheter tagit del av Gröndals arbete med att systematisera högläsningen och hur Telefonplans förskolor arbetar med den mångkulturella almanackan som språkutvecklande verktyg.

Tillgänglig och inkluderande förskola

Stadsdelsförvaltningen fortsätter utveckla former för arbetet med barnhälsa, och som ett led i detta arbete har en enhet för Barnhälsa introducerats. Denna enhet härstammar från den tidigare resursenheten, och enhetens nya namn indikerar en förskjutning i synen på tillgänglighet och inkludering. Fokuseringen gentemot främjande och förebyggande arbete har blivit tydligare och även samarbete med exempelvis socialtjänst, Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), Barnavårdscentralen (BVC) och Region Stockholm har intensifierats. Exempelvis planeras för en kompetensutvecklingsinsats i samarbete med SPSM kring arbetet med inkludering i språkliga miljöer för yngre förskolebarn. Kompetensutvecklingsinsatsen riktar sig till förskollärare och barnskötare som arbetar med de yngre barnen i förskolan. Även en utbildning som syftar till att stärka personalens kunskaper i barns allergier är inplanerad. Denna sker i samverkan med BVC.

Mänskliga rättigheter

Jämställdhet

I enlighet med skrivelser i läroplanen ska förskolan aktivt och medvetet främja alla barns lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet, och i läroplanen tydliggörs att förskolan har ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Förskoleundersökningens resultat indikerar att pojkar och flickors vårdnadshavare är i stort sett lika nöjda med förskolans verksamhet då inga påtagliga skillnader kan skönjas mellan grupperna. Under hösten 2024 kommer förskollärare från Telefonplans förskolor ingå i en forskningscirkel kring förskolans jämställdhetsarbete. Forskningscirkeln leds av forskare från Södertörns högskola och är ett projekt som finansieras med hjälp av ULF-medel.

Barns rättigheter

Stadsdelsförvaltningens förskolor arbetar aktivt för att alla barn ska utveckla sin förståelse för grundläggande demokratiska värden. Detta görs bland annat genom att barn erbjuds delaktighet och inflytande i utbildningens innehåll. Barn som är vana att erbjudas delaktighet, bli lyssnade på samt tagna på allvar kommer utveckla en självbild som i förlängningen bidrar till att de kan signalera vad de anser vara det bästa för dem. Detta är inte samstämmigt med att barnen alltid ska bestämma, men med hjälp av denna metodik utvecklar de, med stigande ålder, förståelse för innebörden av att ingå i ett demokratiskt samhälle. Samtliga kommunala förskolor i stadsdelsområdet ska under 2024 arbeta för att barn utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga. Barnen ska även få möjligheter att utveckla förmågan att samarbeta, hantera konflikter, förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler.

Nationella minoriteter samt arbete mot rasism

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer. Inom stadsdelsområdets kommunala förskolor arbetar man till exempel aktivt med mångkulturella almanackan, och förskolorna har även tillgång till digitala tjänster som gör det möjligt att ta del av böcker på både barnens hemspråk och på de nationella minoriteternas språk. Inom stadsdelsförvaltningen finns det också en förskola som erbjuder utbildning på finska.

Under tertial 1 har ett forskningssamarbete med Södertörns högskola initierats för att följa upp och analysera de insatser som riktats gentemot romska familjer med förskolebarn under 2022 och 2023. Samarbetet förväntas bidra till vidgad förståelse för hur genomförda insatser upplevts av mottagargruppen, vilket i sin tur är värdefull kunskap inför fortsatt insatsplanering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barnskötare med barnskötareutbildning av totalt antal anställda (årsarbetare)							Fastställd 2024	2024
Analys KF's årsmål avvaktas								
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	37,3 %	2,7 %	33,5 %	37,4 %	37,3 %	37,3 %	Ökning	Tertial 1 2024
 Antal barn per anställd i förskolan (årsarbetare)	5,4 st			4,9 st	5,1 st	4,9	4,9	Tertial 1 2024
Analys Antalet inskrivna barn varierar över året och vanligtvis så är det något fler barn i grupperna under våren för att möta medborgarnas efterfrågan och behov. Detta kan påverka indikatorns utfall under årets första tertial. Det är också problematiskt för enheterna att utifrån ekonomiska ramar uppnå målet på 4,9 barn per anställd.								
 Antal barn per grupp	17,3 barn/avd.			16,6 barn/avd.	16 st	15	15	Tertial 1 2024
Analys Antalet inskrivna barn varierar över året och vanligtvis så är det något fler barn i grupperna under våren för att möta medborgarnas efterfrågan och behov. Detta kan påverka indikatorns utfall under årets första tertial och under senaste treårsperioden kan vi se ett mönster av att antalet barn i grupperna minskat i rapporteringen som sker inför tertial 2.								
 Antal barn per legitimerad förskollärare	16,1 st			16 st	16 st	15 st	Minskning	Tertial 1 2024
Analys Målet nås inte till fullo och en bidragande orsak till detta är troligen att cirka tjugo procent av förskollärarna arbetar deltid vilket har betydelse för utfallet då indikatorn påverkas av tjänstgöringsgraden. I likhet med indikatorn ovan så påverkas även utfallet av att antalet inskrivna barn generellt är högre på våren. Tidigare år har tertial 2 inneburit ett närmande gentemot målluppfyllelsen för denna indikator.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Inskrivningsgrad i förskola	97,3 %					96,5 %	Tas fram av nämnd	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utvärdering av introduktionsförskolorna	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Alla barn i förskolan stimuleras och lär utifrån sina förmågor i en inkluderande utbildning med likvärdig och tillgänglig lärmiljö

- Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att förväntade resultat bedöms att uppnås, och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året. Indikatorerna, som utgår från strukturella förutsättningar som möjliggör kvalitativ utbildning, förväntas delvis att uppnås. Utifrån bedömningen av att målet kommer uppnås trots att indikatorerna inte fullt ut signalerar detsamma framträder ett behov av att framöver addera kompletterande indikatorer som förmår att nyansera bilden av måluppfyllelse.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utforma och genomföra kompetenshöjande insatser för förskollärare och arbetslag i pedagogiskt ledarskap utifrån läroplansuppdraget.	2023-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla sina läsmiljöer och lärmiljöer med fokus på drama, musik, berättande och skapande.	2023-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden i en inkluderande utbildning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Självständighet och tillit till sin egen förmåga
- Förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att förväntade resultat bedöms att uppnås, och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året. Indikatorerna, som utgår från strukturella förutsättningar som möjliggör kvalitativ utbildning, förväntas delvis att uppnås. Utifrån bedömningen av att målet kommer uppnås trots att indikatorerna inte fullt ut signalerar detsamma framträder ett behov av att framöver addera kompletterande indikatorer som förmår att nyansera bilden av måluppfyllelse.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta utveckla arbetet med nationella minoriteters rättigheter.	2023-01-09	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen fortsätta utvecklingsarbetet av övergångar från förskola till grundskola i samverkan med utbildningsnämnden.	2023-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla förskolans lärmiljöer som en del i det förebyggande och inkluderande arbetet.	2023-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer delvis kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Förebyggande arbete, tidiga insatser och samarbete gällande barn och ungdomar

Nämnden deltar i en nationell forskningsstudie, NUSO, om den pågående omställningen av socialtjänsten i linje med den nya socialtjänstlagen, som förväntas träda i kraft i juli 2025.

Områden som det fokuseras på inom ramen uppföljning i relation till ny socialtjänstlag är utveckling av det förebyggande arbetet och icke-biståndsprövade insatser, processen från aktualisering till utredning och insats, jämlikhet i bedömningar och insatser samt systematisk uppföljning och analysstöd utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.

Under tertialet fattades beslut om att skolsocionomerna skulle gå över till att tillhöra enheten för ung fritid. Denna förändring genomfördes första april. En ny skola, Sjöviksskolan, har påbörjat implementering av SST, skolsocialt team. Fältassistenter har deltagit i föräldramöten och skickat ut information till vårdnadshavare genom nyhetsbrev till skolorna.

Ungdomsmottagningen har tagit emot klassbesök för årskurs åtta och det utåtriktade arbetet har utvecklats genom att även gymnasieskolor numera kontaktats. Skolor med särskilda behov har identifierats och besökts tillsammans med fältassistenter. Tillgängligheten har ökat genom att telefontiderna utökats från två till fyra dagar i veckan. Kuratorerna har lotsat ungdomar i behov till en meningsfull fritid och samarbetat med mötesplatserna. Mottagningen har nydiplomerats inom hbtqi.

Familjestödsenheten har inte kunna ta emot alla som sökt en öppen insats. Detta på grund av högt inflöde av biståndsbedömda insatser. Verksamheten ser över vilka föräldrar som kan erbjudas stöd i grupp och därigenom skapa utrymme för enskilda öppna insatser.

Under perioden har nämnden planerat för 19 utbildningar varav 14 i ABC och fem i Komet. Gällande utbildningen föräldraskap i Sverige, har nämnden samarbetat med Welcome house, så att alla föräldrar som behöver delta, får utbildning utan väntetider och oavsett språk. Det finns i nuläget utbildade gruppleddare att tillgå för att genomföra föräldrastödsprogrammen utan väntetider.

Ökat antal barn, ungdomar och familjer som är aktuella

Under perioden har antalet anmälningar, ansökningar, yttranden inkommit till verksamhetsområde barn, ungdom och familj ökat till 1453 ärenden, vilket bedöms vara en ihållande trend. Inledda ärenden har ökat med 33 procent sedan 2021 och antalet anmälningar med 25 procent. Att antalet ärenden stadigt ökar, samtidigt som utredningsenheterna haft svårt att behålla personal har medfört att verksamheten behövt effektivisera handläggningen. Målet är att personalens tid och kompetens i högre grad gå till möten med barn, ungdomar och familjer och i lägre grad till att administrera och dokumentera. Ett arbete med stöd i förhållningssättet/metoden Signs of Safety, har därför gjorts under tertialet kring att öka antalet kortare utredningar.

Vad gäller insatser i egen regi, var 181 barn och ungdomar aktuella vid årsskiftet och i april har 231 insatser pågående, en ökning med ca 27 procent.

Våld i nära relation

1 april 2024 kom en ny lag om skyddat boende gällande placering av barn i skyddat boende. Lagen syftar till att förbättra skydd och stöd till personer i behov av skyddat boende och att skyddat boende blir en boendeinsats. Lagen innebär att barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska få insatsen bedömd individuellt. Berörda verksamheter har gjort förberedelser för att kunna handlägga ärenden utifrån ny lagstiftning.

Invånare med beroendeproblematik erhåller fler insatser

MI-grupper för män respektive kvinnor har hållits under tertialet. Utvärdering visade på goda resultat och brukarnöjdhet. Flera utbildnings- och kompetenshöjande aktiviteter har påbörjats under årets första tertial - MI (Motiverande samtal), grundläggande och djupgående kompetenshöjning inom LVM, utbildning inom CRA samt RePulse. Kompetensutveckling görs för att undvika placeringar genom att erbjuda fler egna stödinsatser. En vågen-grupp för barn till föräldrar med beroendeproblematik har genomförts.

Goda exempel inom individ- och familjeomsorgens område

Hög måluppfyllelse för nämndens barn och ungdomsinsatser i egen regi

79 procent av alla insatser tillhandahållna av familjestödsenheten avslutas med helt eller delvis uppfyllda mål. Detta indikerar att utredningsenheterna gör korrekta bedömningar av behov av stöd och att familjestödsenhetens insatser är effektiva. Genomförandeplaner har upprättats i alla ärenden. Utbudet av insatser har utökats för barn, unga och familjer med problem kopplat till kriminalitet.

Mer samverkan kring barn och ungdomar i behov av samtidiga insatser

Antalet SIP-möten för barn och unga som har behov av insatser och stöd från både hälso- och sjukvård och socialtjänst har ökat och personal har fått utbildning i SIP. Information om hälsoundersökningar av barn som placeras har spridits så att fler barn och unga genomgår en hälso- och tandvårdsundersökning enligt den samverkansöverenskommelse som finns med regionen.

Föräldrar och barn i separation har erhållit stöd genom gruppverksamhet

Familjerätten sydväst har hållit i en barngrupp "Skilda Världar", som riktar sig till barn till särlevande föräldrar samt genomfört en föräldragrupp BIFF (barn i föräldrars fokus) som riktar sig till de som befinner sig i familjerättsliga konflikter.

Nya arbets sätt för våldsutsatta till stadigvarande boende

RVC sydväst har erhållit statsbidrag för att utveckla nya arbets sätt inom ramen för projektet "Stadigvarande boende för våldsutsatta". En samordnare har anställts med huvudsaklig inriktning på samarbete med lokala hyresvärdar samt med stadsdelarna Skärholmen och Hägersten-Älvsjö och Hässelby-Vällingby. Målet är primärt att omlokalisera våldsutövande män istället för att barnfamiljen ska flytta. Projektet fortskrider framgångsrikt och de initiala insatserna har gett positivt resultat.

Funktionsnedsättning inklusive socialpsykiatri

Totalt 1674 personer var i april aktuella för insatser, en ökning med 45 personer jämfört föregående år, en ihållande trend. Den största ökningen återfinns inom socialpsykiatri som ökat med 20 brukare sedan årsskiftet. Ett utvecklingsarbete har gjorts under vintern och våren utifrån en tidigare identifierad brist kring genomförandeplaner. Nu finns genomförandeplaner i alla pågående ärenden. Revisorernas granskning har resulterat i att tydliggöra egenkontroller i verksamhetsuppföljningar.

Inom socialpsykiatri har 18 personer beviljats insatsen ALFA. ALFA är en insats/verksamhet i staden som erbjuder information och stöd till personer med långvarig funktionsnedsättning med psykisk ohälsa med syftet att komma i arbete eller studier. Inom funktionsnedsättning vuxen är

24 utredningar om insatsen Iwork aktuella. Av dessa är elva inkomna under första tertialet. Av dessa totalt 24 Iwork ärenden har 19 av dem enbart Iwork som insats. Utifrån stadens funktionshindersinspektörers tidigare granskningar av enhetens arbete med insatserna har nämnden påbörjat arbetet med att förbättra beställningar och att följa upp genomförandeplaner för insatserna ledsagning, boendestöd och daglig verksamhet.

Socialpsykiatrins beställarverksamhet har i början av året arbetat med att få till en struktur för effektiv samverkan tillsammans med Prima Gröndal. Socialpsykiatrigruppen inom beställarenheten kommer i år att delta i och tävla i kvalitetsutmärkelsen.

Goda exempel inom funktionshinderområdet

Kultur och fritidsaktiviteter bidrar till en bättre hälsa för brukare inom socialpsykiatrin

Triangelns gruppboende har bland annat erbjudit utevistelse, sång och musik med cirkelledare, bakning, målning, musik, lära sig surfplatta samt rörelseträning (pedaltränare, stressbollar eller handstärkare). Besök på simhall har gjorts. Träfflokaler Folkparken och Kravatten har under första tertialen haft flera cirklar bland annat qigong/Yoga, Vedic Art och naturcirkel. Kravatten har haft musikaktiviteter samt utegrillning, påsklunch och gjort besök på äventyrsbadet Kokpunkten. Friskvården i Västertorpshallen, som består av både träning och möjlighet till bad, är en aktivitet som utförs tillsammans med brukare från båda verksamheterna vid två tillfällen per vecka, en aktivitet som fått ökat intresse under våren. Sysselsättningsverksamheten Lilla skafferiet, har besökt Bonniers konsthall vid två tillfällen, Stadsmuseet vid flera tillfällen, Titanic utställningen i Täby, utställningen om Banksy, Förintelsemuseet, Bergianska trädgården, Nordiska museet, Liljevalchs vårsalong samt gjort en dagstur till Åland. Ett studiebesök på RSMH i Gubbängen har genomförts.

Förbättrat utbud för brukare att möjliggöra meningsfulla arbetsuppgifter inom daglig verksamhet

Café Hitom har under våren utökat sitt beställningsutbud och erbjuder idag ett cateringutbud som komplement till café och konferens vilket möjliggör fler meningsfulla arbetsuppgifter för brukarna. Under våren har Glasade Gången påbörjat övertagandet av den dagliga verksamheten Gröna Liljans butik i Gröndal. Butiken kommer att få en ny inriktning och kommer att ha försäljning av produkter från hela verksamheten samt ha egen produktion av chokladpraliner och konfektyr. Den nya butiken kommer även ha ett samarbete med Lilla Skafferiets sysselsättningsverksamhet samt med Liljans dagliga verksamhet och sälja deras produkter i butiken.

Ny gruppboende i Älvsjö/Solberga

I april öppnade Kabelverket, en ny gruppboende i Älvsjöstaden för personer med funktionsnedsättning. Totalt finns nu 28 grupp- och serviceboenden i förvaltningens regi, vilket är flest i staden. I den nya gruppboenden Kabelverket finns sex lägenheter, ettor med kök och balkong som ligger centralt i Älvsjö, nära till butiker, service, kollektivtrafik och grönområden. Hyresgästerna är personer med intellektuell funktionsnedsättning och plats enligt LSS. De boende har egna lägenheter, men har tillgång till stöd av personal dygnet runt.

Mänskliga rättigheter

Ökad delaktighet för funktionshindrade inom socialpsykiatri

Nämnden har tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör startat ett nytt projekt, Viewpoint inom socialpsykiatri - ett digitalt kommunikationsstöd. Målet är att öka delaktigheten vid uppföljning av insatser för vuxna personer med psykisk funktionsnedsättning. I mars hölls en första workshop där 17 brukare deltog för att anpassa Viewpoint för målgruppen.

Brukares trygghet på LSS-boenden

Nämnden har intensifierat arbetet för att öka andelen brukare inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning som upplever trygghet, genom att i högre utsträckning arbeta med individuppföljning och stringent följa upp framtagna kartläggningmatriser som enheten har för ge brukarna en trygg och förutsägbar tillvaro. Det finns tydliga rutiner för synpunkter och klagomål som tas emot och verksamheterna sprider detta till brukare och anhöriga.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	25,3 %	24,7 %	26 %	26,5 %	24 %	24 %	24 %	Tertial 1 2024
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				89 %		89 %	Tas fram av nämnd	2024
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering				86 %	90	92 %	Tas fram av nämnd	2024
Analys: För 2024 kommer brukarenkäten genomföras under mars och april månad varför resultaten presenteras i tertialrapport 2. Prognosen är att årsmålet delvis kommer att uppnås.								
  Andel brukare som är nöjd med sin insats – Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				86 %		85 %	80 %	2024
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				90 %		90 %	90 %	2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				79 %		79 %	79 %	2024
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk, socialpsykiatri, våld i nära relation)							Faststälts 2024	2024
Analys SLK har inte fastställt mål ännu.								
  Andel placerade barn som når målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik, och engelska i grundskolan	61,54	58,33 %	63,64 %		73	75 %	75 %	Tertial 1 2024
Analys Resultatet i tertial 1 baseras på skolresultatet vid terminens slut 2023. Vid tertial 2 kommer vårterminens resultat redovisas. Baserat på tidigare års siffror är det inte troligt att siffrorna kommer uppnås i år, även om det bedöms kunna förbättras.								
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	78,01	78,44 %	77,89 %		80	80 %	Tas fram av nämnd	Tertial 1 2024
Analys Många av barnen som har kontakt med nämnden funktionshinderverksamhet kan inte kommunicera eller uttrycka önskemål dels på grund av ålder dels på grund av funktionsnedsättning. Detta gör det även svårt att återkoppla utredningar till målgruppen. Ju yngre målgrupp nämnden arbetar med, desto lägre resultat. Detta gör att vissa enheter inte kommer att kunna nå målen om 80 procent. Analys visar också att en vanlig orsak att barn inte deltar är barnets låga ålder samt att föräldrar eller barnet själv motsatt sig kontakt.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				72 %		80 %	Tas fram av nämnd	2024
Analys: Verksamheten har i högre utsträckning arbetat med och stringent följa upp de framtagna kartläggningsmatriser som enheten har för ge brukarna en trygg och förutsägbar tillvaro.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden och äldre- och barnnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna att i dialog med regionen implementera gemensamma system för genomförande och uppföljning av SIP	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Barn och ungdomar har goda uppväxtvillkor

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Färre barn och ungdomar återaktualiseras då familjen erhållit effektiva insatser.
- Antalet barn som är delaktiga i planering och genomförande av sina insatser ökar.
- Fler föräldrar erbjuds stöd och får verktyg för föräldraskap.

Analys

Nämnden bedömer att målet delvis kommer att uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Preventionsindex ANDTS	78					70		2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska sprida information om socialtjänstens stöd genom samverkan mellan förskola och skola	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Personer med funktionsnedsättning tillförsäkras självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap genom de insatser som ges

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- En högre andel brukare med fysisk och psykisk funktionsnedsättning i behov av stöd är nöjda med sina insatser.
- Fler barn och unga med funktionsnedsättning är delaktiga i planeringen av sina insatser.
- Fler vuxna med funktionsnedsättning upplever att de kan påverka insatsens utformning.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att tillhörande indikatorer uppnår sina mål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Stadsdelsnämnden ska följa upp användning av simhallskort av boende i stadsdelens LSS-bostäder.	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska planera och genomföra aktiviteter för att främja fysisk aktivitet hos stadsdelens egna utförarverksamheter.	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska utreda möjligheten till samarbete vad gäller Liljeholmens dagliga verksamheter och parkskötsel i egen regi	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska utveckla digital introduktion för utförarverksamheternas nyanställda inom området funktionsnedsättning och socialpsykiatri	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska utveckla individuella stödsatser så att personer med funktionsnedsättning stärker sina möjligheter att delta på arbetsmarknaden.	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Vuxna invånare lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler vuxna med beroendeproblematik får stöd att hantera sin livssituation och leva ett självständigt liv.
- Fler vuxna är motiverade att lämna ett liv med våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck
- Fler anställda har genomfört suicidförebyggande utbildning.
- Samtliga nyanställda ska ha genomgått utbildning i SIP (samordnad individuell plan).

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att nämndens aktiviteter kommer vara genomförda under året, därtill att tillhörande indikator uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska erbjuda suicidförebyggande utbildning till medarbetare och chefer	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska ge nya medarbetare utbildning i samordnad individuell plan (SIP).	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska skapa möjligheter att ge öppna insatser utan biståndsbeslut för personer med beroendeproblematik	2023-01-01	2024-08-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måloppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål uppfylls. I bedömningen vägs även in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året. Att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer att uppnås helt vid helåret. Utöver ovanstående baserar stadsdelsnämnden sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2024 löper på utan större avvikelser.

Äldrevänlig stad

Den demografiska utvecklingen innebär att antalet och andelen äldre ökar. Hälsofrämjande och förebyggande insatser som skapar miljöer som är goda att åldras i och där de äldre får vara med och känna delaktighet, trygghet, inflytande och bidra är av betydelse för ett meningsfullt och självständigt liv. Tillgänglighet, inflytande och jämställdhet är faktorer som många äldre ser som mycket viktiga i ett samhälle för alla åldrar. Faktorer som är viktigt att ta hänsyn till i planering och utformning av boende och mötesplatser, infrastruktur, transporter och hälso- och sjukvård inklusive omsorg. Med utgångspunkt från handlingsplanen har nämnden genomfört brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder genom att löpande sprida information via kontaktkanaler mellan stadsdelsnämnden och pensionärsråd, pensionärsföreningar samt äldreomsorgens verksamheter. Nämnden bidrar till en äldrevänlig stad genom att samverka med interna och externa samverkanspartners.

Stadsdelsnämnden har en förhållandevis hög andel servicehus och många av de som bor på stadsdelens servicehus har mer omfattande behov än vad stadens riktlinjer anger. I dagsläget finns en överkapacitet av lägenheter vilket medför merkostnader för tomhyror. Ett arbete sker i stadsdelsnämnden att se över bostadsbeståndets för äldre. Samverkan sker tillsammans med äldreförvaltningen och MiCasa och för att fastställa och planera det framtida boendebiståndet.

Servicehusen har omfattande renoveringsbehov inklusive behov av stambyte.

Mötesplatserna och aktivitetscentren för seniorer erbjuder möjlighet till social samvaro och att delta i olika former av aktiviteter som syftar till att främja en god hälsa. Äldre erbjuds möjlighet till olika former av aktiviteter och dagliga utevistelse samt deltar i stadens satsning på kulturevenemang för äldre. Maten och måltidsupplevelsen inom stadsdelsnämndens äldreomsorg ska fortsätta att utvecklas för att förebygga undernäring, bibehålla en god hälsa och främja samvaro. En del av arbetet finansieras av Matlyftet. För att minska ofrivillig ensamhet bland män erbjuds Gubbklubb en gång i månaden.

God och nära vård

Arbetet med att utveckla samverkan och informationsöverlämning mellan stadsdelsnämnden och Region Stockholm fortgår, för att underlätta för den enskildes vardag med fokus på trygghet och kontinuitet. Ett fortsatt behov finns att utveckla samverkansprocessen tillsammans med Regionen gällande utskrivningsprocessen från sjukhus: Kvarstående utmaningar i samverkansprocessen Samverkansdialog pågår mellan nämnden och Regionen. Stadsdelen har ökat antalet samordnade individuella planer (SIP).

Digitalisering

Digitalisering och välfärdsteknik ses som viktiga tillämpningsområden att utveckla, för så väl de äldre som ur medarbetarehänseende. Stadsdelsnämndens arbete för att utveckla välfärdsteknik och digitala lösningar har pågått under perioden. Nyckelfri hemtjänst är igång, installationer och utbildning av personal har genomförts. Måluppfyllelsen av installerade dörrlås har uppfyllts, måluppfyllelsen av installerade portlås uppnås delvis. Det pågår samverkan med fastighetsägare som behöver godkänna installationen av portlås. Från april övergår breddinförandet till förvaltning.

Kompetensutveckling och kompetensförsörjning

För att höja kompetensnivån och säkra kompetensförsörjningen i äldreomsorgen pågår ett fortsatt arbete med att erbjuda kompetensinsatser. De undersköterskor och vårdbiträden som saknar full behörighet erbjuds kompetensinsatser via Äldreomsorgslyftet samt genom ESF-projektet Kompetensutveckling inom äldreomsorgen. För att säkerställa en god kvalitet i omvårdnaden och förbättra vårdens säkerhet fortsätter arbetet med att utbilda fler specialistundersköterskor och specialistsjuksköterskor.

För de medarbetare med behov pågår språksatsning för att höja språkkunskaperna. Språkutbildning har genomförts genom att en SFI lärare kommer till verksamheterna och undervisar i svenska språket, arbetsplatsförlagd utbildning. Språkombud håller på att utbildats.

Utifrån IVOs tillsyns pågår ett arbete med att stärka den medicinska kompetensen hos baspersonal genom utbildningsinsatser. För hälso- och sjukvårdspersonal pågår ett arbete med att införa arbetssätten VISAM, beslutsstöd för klinisk bedömning.

Under tertialet har kompetensutveckling genomförts för att utveckla förebyggande insatser avseende funktionsförmåga för ett aktivt och självständigt liv: Erfarenhetskonferens – ”Samhällets byggstenar för god hälsa med innehåll Kulturens betydelse för hjärnans hälsa, forskning om fysisk aktivitet och kultur för en bättre hälsa”, utbildningsdagar om

hörseltillgänglighet, digitala seminarium om syn/hörselnedsättning och utbildningen "Synkunskap".

Äldreomsorgen fortsätter kompetenssatsningarna för ökade och fördjupade kunskaper hos medarbetare inom områdena demens och psykisk ohälsa.

Aktiviteter för personalförsörjning, Heltid som norm och minskad timavlönad personal, pågår genom att genomföra att medbetare i första hand ersätter varandra vid frånvaro med så kallade resursspass, istället för att ersätta frånvaron med timavlönad personal. Verksamheten har fått handledning och utbildning i bemanningsstrategier samt schemaläggning. Äldreomsorgen kommer fortsätta implementera arbetssättet och följa upp andelen timavlönad personal.

Goda exempel

Utvecklingsform i syfte att uppnå en säker och god omvårdnad, har det genomförts ett antal nätverksträffar inom respektive område. Fokus har lagts på att stärka ombud och handledare i sina roller.

DöBra - Ett nationellt forskningsprogram i syfte att utveckla kompetens och stärka individer och personal för att bättre kunna hantera frågor som rör livets slutskede. Samtalsverktyget DöBra har implementerats inom alla verksamheterna och verksamheterna har ett team som kan utföra samtalen. Dokumentationsmaterial har utformats för att möjliggöra att alla våra äldre erbjuds samtal.

Situation, bakgrund, aktuell bedömning, rekommendation (SBAR) är en väl beprövad kommunikationsmodell för att säkerställa god informationsöverföring internt som externt. För säker vård bidrar SBAR till god kommunikation i teamet och förebygger misstag i en pressad situation. För att tydliggöra för medarbetare hur kommunikationsmodell kan användas har en informativ film för medarbete tagit fram.

Mänskliga rättigheter

Äldreomsorgen arbetar för att tillgodose nationella minoriteters rättigheter. Information kring rättigheterna ges av biståndshandläggare vid hembesök och också i samband med att högtidsdagar uppmärksammas. Informationsmaterial finns framtaget i bland annat i form av en broschyr. Kompetenshöjande insatser har påbörjats för att medarbetare inom äldreomsorgen ska ha ökad kunskap om minoriteters rättigheter. Äldreomsorgen erbjuder vid behov finsktalande personal. Äldreomsorgen erbjuder förutom att uppmärksamma högtidsdagarna ett antal aktiviteter för att främja minoriteters rättigheter till exempel finsk litteratur och konst, samisk lunch samt finsk karaoke varje vecka.

Äldreomsorgens insatser har utgått ifrån den äldres individuella behov. Jämställdhetsarbetet har varit integrerat i såväl biståndsbedömningen som i utförarverksamheterna. I biståndsbedömningen har en intervjuguide använts som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp. På vård- och omsorgsboende, servicehusen, dagverksamheterna har vården och omsorgen varit personcentrerad. På mötesplatserna har olika aktiviteter erbjudits som passar både män och kvinnor.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel nöjda omsorgstagare							Faststäl ls 2024	2024
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten				84 %		87 %	87 %	2024
Analys Resultat från Socialstyrelsens brukarundersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen" presenteras till VB.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende				73 %		79 %	79 %	2024
Analys Resultat från Socialstyrelsens brukarundersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen" presenteras till VB.								
  Andel sjuksköterskor inom särskilda boenden						0,04	Tas fram av nämnd	2024
  Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser				61		67 %	67 %	2024
Analys Resultat från Medborgardialogen presenteras till VB.								
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod				11,5		10	Max 10 person er	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda om, och i så fall hur, uppföljningen av äldreboende som är upphandlade inom stadens LOV-avtal, kan överföras från stadsdelsnämnderna till äldrenämnden	2024-01-01	2024-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att införa ramtid fullt ut	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Äldre har ett tryggt, hälsosamt och självständigt liv samt en god personcentrerad vård och omsorg

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Ökad andel äldre som känner sig trygga och nöjda med utformandet av sin äldreomsorg.
- Ökat välbefinnande och meningsfullhet hos seniorer genom förebyggande verksamhet.
- Öka verksamhetens kvalitet genom att utveckla hälso- och sjukvården för att säkra en patientsäker och personcentrerad vård för den äldre.
- Öka verksamhetens kvalitet genom att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet för att kvalitetssäkra insatserna för den äldre.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter pågår enligt plan och förväntas genomföras under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Stadsdelsnämnden ska arbeta för att säkerställa äldreomsorgens kompetensförsörjning samt erbjuda medarbetare utbildning enligt kompetensutvecklingsplanen med särskild satsning på språk och yrkesutbildning.	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska fortsätta att utveckla arbetet med digitalisering och välfärdsteknik inom äldreomsorgen.	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska fortsätta att utveckla den interna och externa samverkan för en god och nära vård samt förebyggande och hälsofrämjande insatser.	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska fortsätta att utveckla och erbjuda insatser av god kvalitet utifrån interna och externa uppföljningsresultat.	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska inom äldreomsorgens verksamheter öka kännedomen om Nationella minoriteters rättigheter.	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska stärka och utveckla teamarbetet inom verksamheterna samt samverkan med läkarorganisationen för en personcentrerad vård och omsorg om den äldre.	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska säkerställa att äldreomsorgens medarbetare får kompetensutveckling kring bemötande av särskilt sårbara grupper - Våld i nära relation och hbtqi.	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska vidareutveckla arbetet kring kost, nutrition och måltidsupplevelsen. I särskilda boendeformer ska arbetet för sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag, fortsätta att implementeras.	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska vidareutveckla informationen och hanteringen av inkomna förslag, synpunkter och klagomål.	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Kultur inom stadsdelsnämndens verksamheter

Kultur och skapande integreras i verksamheternas löpande arbete. Inom äldreomsorgen har de äldre erbjudits ett varierat utbud av aktiviteter och kulturupplevelser för stimulans och gemenskap. Verksamheterna nyttjar stadens erbjudande Kultur för äldre. Inom förskolan har Kulan-premien möjliggjort fler kulturmöten med professionella kulturutövare. Samverkan med de lokala biblioteken och andra externa aktörer bidrar vidare till barnens möjligheter att få ta del av kultur.

Se vidare under verksamhetsområde 1.1 och 1.3 där nämnden beskriver kulturarbetet inom fritidsverksamheten samt funktionsnedsättning.

Lek och rörelse för alla

Stadsdelsnämnden arbetar löpande med insatser för att utveckla park- och naturområden och spontanidrottsytor i syfte att de ska vara tillgängliga och inbjuda till lek och rörelse för alla. Under tertialet har nämnden bland annat rustat upp en bollplan i Nybohov, anlagt en boulebana och klätterlek i Elektraparken, rustat upp basketkorgar på Mästarbacken samt anlagt ett tillgänglighetsanpassat utomhusgym i Trekantsparken. Vidare har investering genomförts på Vintervikens badplats i syfte att ytterligare tillgängliggöra och öka vistelsevärdena.

Stadsdelsnämnden har påbörjat arbetet inför medborgarbudget för Lugnets lekplats. Den 4 maj genomför nämnden en medborgardialog på lekplatsen. Synpunkter inhämtas digitalt via en enkät, där invånare har möjlighet att komma med förslag inför upprustningen. Enkäten är öppen under hela maj månad. Under sommaren sammanställer nämnden tre förslag på utförande av lekplats. I höst får invånare möjlighet att rösta på det förslag som de önskar ska genomföras.

Ett fritidsbibliotek utifrån behov hos personer som bor, vistas och verkar i området

Under första tertialet har förstudie kring fritidsbibliotek påbörjats. Ett studiebesök har genomförts hos Järvas fritidsbibliotek i lärande syfte och för att ta del av de erfarenheter som finns i staden. Som en del i nämndens arbete med att implementera fritidsbiblioteket kommer en medborgardialog att genomföras på bred front i ett design thinking inspirerat format under sommaren. Syftet med dialogen är både att få insikter från medborgarna kring fritidsbiblioteket samt att i ett tidigt skede skapa erfarenhetsbaserad kunskap kring konceptet genom att prova på utlåning och inlämning under sommaren. Stadsdelsförvaltningen hyr en container som bas för dialogen som inleds på sommatorget i Liljeholmen och avslutas på sommatorget i Älvsjö.

Under mellanperioden är förhoppningen att containern kan stå i en av stadsdelens parklekar och att dialogen kan fortgå i ett passivt digitalt format samt att prova på delen med utlåning och inlämning kan hållas öppen med befintlig personal i parklek och feriearbetande ungdomar. Genom ett samarbete med Återbruket i Skärholmen samt inventering av material i stadsdelens egna verksamheter möjliggörs utlåning av sportmaterial under sommaren. En förstudie för att ta fram strategiska och ekonomiska förslag för fritidsbibliotekets organisation tas fram under året där även IOP, idéburet offentlig partnerskap övervägs.

Föreningsbidrag och samverkan

Samverkan med och mellan föreningar är en faktor som bidrar till att genomföra och utveckla kultur och evenemang inom stadsdelsområdet. Föreningars engagemang och verksamhet stöds vidare av stadsdelsnämnden i form av verksamhetsbidrag och arrangörsstöd. Föreningarnas arbete och verksamheter bidrar på flera sätt till stadsdelen utbud av fritidsaktiviteter och kulturprogram. Stadsdelsnämnden har valt att höja stödet till föreningar med 40 procent under 2024 där bidraget fördelas med 700 000 kr till verksamhetsstöd och 200 000 kr till arrangörsstöd 1 och arrangörsstöd 2. Det var 29 st. föreningar som sökt verksamhetsbidrag med sammanlagt 3 249 750 kronor och där stadsdelsnämnden fördelat 700 000 kr till 24 st. Arrangörsstöd 1 kommer att betalas ut i maj månad och Arrangörsstöd 2 under september-oktober. Vid årets handläggning har förvaltningen särskilt uppmärksammat de föreningar som gynnat barn och ungdomar samt visat på inkluderande verksamhet och arrangemang.

Goda exempel

Förskolan har under tertialet arbetat med det kollegiala lärandet genom att pedagoger erbjuder workshops inom områden som akvarellmålning och lera i syfte att stärka kompetensen inom avdelningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden				87		75 %	75 %	2024
  Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden				57 %		56 %	56 %	2024
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter				78 %		76 %	76 %	2024
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden				78 %		77 %	77 %	2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv				66 %		66 %	66 %	2024

Nämndmål: Invånarna har tillgång till ett rikt kultur- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Barn, unga, vuxna och äldre i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.
- Samarbete med föreningar och nätverk mellan föreningar och verksamheter utvecklas.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att nämndens aktiviteter kommer vara genomförda under året, därtill att indikatorernas mål uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Inventering av lokaler för föreningsliv	2024-01-01	2024-04-30	
 Stadsdelsnämnden ska se över möjligheten att samverka genom idéburet offentligt partnerskap (IOP)	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Park- och naturområden är tillgängliga och inbjuder till lek och rörelse för alla

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Tillgänglighets- och jämställdhetsfrågor genomsyrar stadsmiljöarbetet och bidrar till att alla känner sig trygga i stadsmiljön.
- Ökad kännedom om stadsdelsområdet spontanidrottsytor, parker, hundrastgårdar och hundrastområden.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att nämndens aktivitet kommer vara genomförd under året, därtill att flertalet av indikatorerna uppnås under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska starta ett fritidsbibliotek	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

● Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktige har fyra verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat fyra nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål "Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning".

Stadsdelsnämnden bedömer att inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt under året. Nämnden konstaterar att alla fyra verksamhetsområdesmål och nämndmåls fyra mål bedöms uppfyllas helt under året. Av de fyra indikatorerna - som mäter och ligger till grund för måluppfyllnaden - prognostiseras tre uppnå målet helt under året en uppnås delvis. Samtliga 13 aktiviteter pågår enligt plan.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområde.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Projektet Hållbara vård- och omsorgsboende fortgår enligt plan inom äldreomsorgens särskilda boendeformer med fokus på utveckling av nya arbetssätt och beteendeförändringar.

Äldreomsorgens verksamheter som påbörjade arbetet under hösten 2023 ser redan en minskning av beställda engångshaklappar och underlägg samt att även matsvinnet minskar. En åtgärd för att minska matsvinnet är beställning av energirikare portioner innebär mindre portioner som resulterar i mindre matsvinn.

De klimatinvesteringsmedel som stadsdelsnämnden beviljats för trädplanteringar i stadsdelsområdet planerades i ansökningsförfarande att genomföras i Sannadalsparken, Arkenparken, Aspudsparken, Korpmossevägen och Mellanbergsvägens lekplats men kommer på grund av den vandalisering som skedde i Vinterviken under februari-månad att delvis behöva gå till att ersätta de 19 träd som kapats på platsen. Marken i Vinterviken är sank och därmed behövs nya träd planteras för att dels klara av ett förändrat klimat men också för att platsen, som är mycket populär bland invånare, ska kunna fortsätta användas för rekreation. Investeringens syfte, att utöka krontäckningsgraden i stadsdelsområdet, uppfylls oavsett placering.

Goda exempel

Stadsdelsnämnden genomför en förstudie kring fritidsbibliotek, som en del i arbetet kommer medborgardialoger genomföras under sommaren. Genom ett samarbete med Återbruket i Skärholmen samt inventering av material i nämndens egna verksamheter kommer utlåning av begagnad utrustning möjliggöras i samband med dialogen.

Stadsdelsnämndens förskolor deltog i skrapplockardagarna som arrangeras av Håll Sverige rent. Inför deltagande fick barnen lära sig om varför källsortering är viktigt på ett lekfullt och utforskande sätt. Materialet de samlade in under dagarna använde de sig sedan av i den skapande verksamheten.

Samverkan, inköp, kommunikation och innovation

Stadsdelsnämnden använder sig av befintliga kommunikationskanaler internt och externt för att ha en aktiv dialog och föra ut information om miljö- och klimatarbetet. Internt arbetar nämnden löpande med att skapa forum mellan berörda funktioner inom områden som kommunikation och inköp i relation till klimat och miljö. Exempelvis har nämnden i bearbetning och framtagande av remissvar för det nya miljöprogrammet involverat flertalet funktioner från samtliga av nämndens avdelningar som lokalintendenter, kommunikatör, upphandlingssamordnare och parkingenjör. Vidare arbetar nämnden löpande för att stärka den externa samverkan i klimat- och miljöfrågor och har under tertialen bland annat samverkat med föreningarna Rädda Långsjöns grodor och Långbro-Långsjö Villaförening i syfte att engagera invånare i arbetet med biologisk mångfald.

Stadsdelsnämnden arbetar utifrån kvalitetsprogrammet i sitt klimat- och miljöarbete. Under 2024 ligger ett särskilt fokus på att arbeta med innovation och att ta sig an utmaningar genom användarcentrerade metoder.

Arbetsätten gäller även för mål 2.2, 2.3 och 2.4.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider				1,33 kg CO2 per kg livsmedel		1,4 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2024
  Köpt energi i stadens organisation				2,9 GWh		3,12 GWh	1 735 GWh	2024

Nämndmål: Stadsdelsnämndens verksamheter är energieffektiva och resurssmarta med en minimal klimatpåverkan

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Klimatpåverkan från konsumtion minskar och stadsdelsnämnden är på god väg att bli en fossilbränslefri organisation.
- Stadsdelsnämnden ska minska inköp av plast- och engångsprodukter.
- Avfall som uppstår mäts och sorteras och tas om hand på ett resurseffektivt sätt .
- Stadsdelsnämndens energiförbrukning minskar med hälften av mandatperiodens mål om en tioprocentig minskning.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och nämndens aktiviteter kommer vara genomförda under året, därtill att tillhörande indikatorer kommer uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Stadsdelsnämnden ska tillsätta en arbetsgrupp för arbete med hållbar utveckling inom förskolan	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämndens särskilda boendeformer inom äldreomsorgen arbetar med vägledningen hållbara vård- och omsorgsboenden	2024-01-01	2024-12-31	
▶ Stadsdelsnämndens verksamheter som serverar mat ska mäta sitt matsvinn samt arbeta för att minska svinnet.	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Nämnden har påbörjat arbetet med att anlägga benjeshäckar samt att skapa träruiner och högstubbar. Åtgärderna bidrar till att bilda skyddsplatser och spridningskorridorer för att gynna barrskogsmesar, groddjur, trollsländor och vedlevande insekter, svampar och lavar. Åtgärderna har genomförts i de utpekade stråken i SÅF. Vidare har nämnden kartlagt platser för att skapa ytor med långgräs till sommarsäsongen i syfte att öka andelen höggräs vid ytor som inte används för rekreation.

Nämnden har tillsammans med SISAB tagit fram materialet "Älska det vilda" som är en verktygslåda med metoder, tips och handledning till förskolor som stöd i arbetet med biologisk mångfald på den egna förskolegården eller på utflykten. Lanseringen av materialet kommer att ske den 22 maj på den biologiska mångfaldens dag.

Ekologiska måltider och livsmedel

Andelen ekologiska livsmedel har ökat till 63,3 procent under första tertialet jämfört med utfallet för 2023 som var 60,87 procent. Det finns dock fortsatta utmaningar i att uppnå målet 70 procent ekologiska inköp under 2024. För att förbättra måluppfyllelsen arbetar nämnden fortsatt för att utveckla det interna lärandet, skapa forum för utbyte mellan verksamheter samt kontinuerlig uppföljning av indikatorn.

Utredningen om möjligheten att starta en ny enhet inom förskolan som arbetar med frågor om hållbar kost och livsmedelshantering pågår och förväntas vara klar till juni, därefter kommer beslut om eventuell ny enhet att fattas. Inom äldreomsorgen har en baslista för näringsrika och ekologiska livsmedel tagits fram och håller på att implementeras i samtliga verksamheter. De som börjat använda baslistan ser redan en ökning i andel inköpta ekologiska livsmedel. Vidare har ett arbete kring avtalsuppföljning för måltider på kostentreprenad påbörjats i syfte att säkerställa att leverantörer följer uppställda krav.

Goda exempel

Stadsdelsnämnden har tillsammans med föreningarna Rädda Långsjöns grodor och Långbro-Långsjö Villaförening arrangerat en grodräddarkurs på Medborgarkontoret. Långsjön och groddammarna i närheten är populära vatten för grodor och paddor när de ska leka och para sig på våren men tyvärr blir många överkörda på gator och vägar innan de når slutmålet. Kursen är därmed ett sätt att bidra till den biologiska mångfalden i närområdet genom att se till att grodorna tar sig fram oskadda. Intresset för kursen var stort och sammanlagt deltog ca 90 invånare.

Stadsdelsnämnden har även samarbetat med SISAB gällande grönare förskolegårdar, bland annat genom framtagande av det pedagogiska materialet "Älska det vilda".

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel						70 %	70 %	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska öka andelen högräs vid ytor som inte används för rekreation. Detta genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning, i syfte att öka biologisk mångfald och minska driftkostnader för klippning	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Parker, förskolegårdar och naturmark utvecklas med fokus på biologisk mångfald och klimatanpassning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

-Stadsdelsnämnden stärker den biologiska mångfalden genom att vidta flertalet åtgärder utifrån de förslag som anges i det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald (SÅF) 2022.
-Stadsdelsnämnden vidtar klimatanpassningsåtgärder utifrån behov och arbetar i enlighet med handlingsplanen för klimatanpassning.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att tillhörande indikator uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska i samarbete med SISAB ta fram ett material om biologisk mångfald som riktar sig till pedagoger i förskolan	2024-01-01	2024-05-22	
 Stadsdelsnämnden ska registrera antalet träd som fälls på parkmark i syfte att kunna uppnå det stadsövergripande trädmålet	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska ta fram en baslista för hållbara och näringsrika livsmedel inom de särskilda boendeformerna inom äldreomsorgen	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska ta fram en samverkansmodell med större samhällsviktiga aktörer i syfte att göra konsekvensberäkningar för vad som kan ske vid större samhällsstörande översvämningar tillsammans med Trafikkontoret	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utreda möjligheten att starta en ny enhet inom förskolan som arbetar med frågor om hållbar kost och livsmedelshantering	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Stadsdelsnämnden arbetar löpande i driften av park- och naturområden för att underlätta för framkomlighet och öka trivseln genom åtgärder som halkbekämpning, snö- och slyröjning.

Nämnden ser även löpande över parkvägar och trappor för att framkomligheten och tillgängligheten ska vara god.

Vidare arbetar nämnden löpande för att resor och transporter i tjänsten ska ske på ett så hållbart sätt som möjligt. Utredning för en intern bilpool pågår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska redogöra för hur långt arbetet kommit med utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten, i så väl upphandlingar som egen regi, för att nå en fossilfri organisation 2030	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Parkvägarna har god framkomlighet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Parkvägarna håller hög kvalitet och gynnar gång- och cykeltrafik i stadsdelsområdet.
- Stadsdelsnämnden har en effektiv vinterväghållning för att stimulera gång- och cykeltrafik vintertid.
- Fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten fasas ut för att nå en fossilfri organisation till 2030.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att de två aktiviteterna kommer vara genomförda under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska utreda förutsättningar för en bilpool	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägt in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

De insatser som genomfördes under 2023 för att öka rapporteringen i Chemsoft resulterade inte i en fullständig rapportering för stadsdelsnämndens verksamheter. Ett arbete för att ta fram en åtgärdsplan har påbörjats med bland annat ytterligare utbildningstillfällen samt utökad möjlighet till stöd av systemets lokala administratör. Rapportering i Chemsoft har även lagts in i berörda

enheters Väsentlighets- och riskanalys i stadens integrerade ledningssystem i syfte att skapa rutin för systematisk uppföljning och egenkontroll.

Arbetet med Byggvarubedömningen fortlöper i enlighet med den framarbetade rutinen där projekt finns med i offert till, och avtal med, upphandlad entreprenör.

Goda exempel

Projektet Hållbara vård- och omsorgsboende fortsätter inom äldreomsorgens särskilda boendeformer och har utifrån tidigare kartläggning av nuläge och utmaningar fokus på utveckling av nya arbetsätt och beteendeförändringar. Äldreomsorgens verksamheter som påbörjade arbetet under hösten 2023 ser redan en förändring i inköpsmönster däribland en minskning av engångsartiklar i plast.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avslutade bygg- och anläggningsentrepr enader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen						100 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2024

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bidrar till en god livsmiljö och har giffria verksamheter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån inom nämndens rådighet till att minska buller, dålig luft och förorenat vatten i stadsdelsområdet.
- Verksamheterna arbetar systematiskt med att fasa ut skadliga kemikalier bland förbrukningsprodukter.
- Samtliga anläggningsprojekt loggas i Byggvarubedömningen.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att indikatorns mål uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Personal inom förskolan genomgår/repeterar webb-utbildningen Kemikaliesmart och giffri förskola	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2022-01-01	2024-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

● Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktige har sju verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat tolv nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om "Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder åt alla".

Stadsdelsnämnden bedömer att inriktningsmålet uppfylls helt. Bedömningen grundas på att samtliga sju verksamhetsområdesmål uppfylls målet helt och att nämnden uppfyller samtliga elva nämndmål. Av de 25 indikatorerna - som mäter och ligger grund för måluppfyllnaden - uppfylls målet helt på 24 stycken, en delvis. Av 28 aktiviteter har 25 påbörjats enligt plan eller genomförts och tre som är försenade.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområde.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Beredskap för att anpassa verksamheten till förändrade ekonomiska förutsättningar

Förvaltningen prioriterar arbetet med att systematiskt styra, planera och följa upp både verksamhet och ekonomi för att ha en kvalitativ och ekonomiskt effektiv verksamhet. Verksamhetsområdena arbetar för att effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten samt att rymma detta inom tilldelad budgetram. Vid beräknade underskott upprättas handlingsplaner som inarbetas i den ekonomiska uppföljningen. Dessa kvalitetssäkras och följs upp i den ordinarie uppföljningsprocessen där alla chefer med budgetansvar träffar controllers minst en gång i månaden. Vid större ekonomiska underskott fås ett samlat stöd av fler av förvaltningens stödfunktioner såsom HR och ekonomi utifrån en uppbyggd modell. Metoden har visat sig lyckosam i att snabbare åstadkomma en förändring i positiv ekonomisk riktning.

Ett kontinuerligt arbete pågår för att utveckla den ekonomiska uppföljningen och en behovsdriven utveckling av verksamheternas nyckeltal pågår för att stärka delaktighet och analysförmåga. Samverkan är mycket viktigt i budget- och prognosarbetet och kontinuerliga

avstämningar med budgetansvariga chefer, utveckling av nyckeltal samt omvärldsbevakning är centrala faktorer i arbetet med att ha bra beslutsunderlag och god prognossäkerhet.

Investeringsstyrning

Förvaltningen följer stadens regler och tillämpningsanvisningar om investeringar för att säkerställa en gemensam investeringsstrategi. Det ekonomiska omvärldsläget ger förvaltningen högre räntekostnader och en ökad investeringsvolym bidrar i sin tur till högre avskrivningar och driftkostnader för många år framåt. Investeringar planeras och prioriteras noggrant utifrån behov innan de genomförs.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			100,5 %		100 %	100 %	Tertial 1 2024
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,8 %			101,9 %		100 %	100 %	Tertial 1 2024
  Nämndens prognossäkerhet T2				0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2024

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bedriver verksamheterna inom tilldelad ekonomisk ram och tillvaratar digitaliseringens möjligheter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämndens verksamheter bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.
- Stadsdelsnämnden hyr lokaler som är ändamålsenliga och kostnadseffektiva
- Stadsdelsnämnden har en tydlig styrning och förvaltning av digitalisering
- Stadsdelsnämnden implementerar PM3 som förvaltningsmodell

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktivitet planeras genomföras under året. Nämnden arbetar för en ekonomi i balans genom att kontinuerligt prioritera så att resurserna används väl med fokus på resultat och effekt för invånarna. Alla enheter med prognostiserat underskott arbetar med ekonomiska åtgärder. Nämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål genom att se till att nämndens verksamheter ryms inom fastställd budget. Nämnden ser ständigt över lokalanvändningen för att vara kostnadseffektiva och under tertialet har nämnden arbetat med att implementera PM3.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Stadsdelsnämnden ska genomföra utbildningsinsatser för arkivredogörare och chefer om arkiv och informationshantering	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Samverkan för att fler invånare ska bli självförsörjande

Stadsdelsnämnden arbetar aktivt för att främja egen försörjning och stödja invånare som är i behov av ekonomiskt bistånd. Detta ställer krav på engagemang från flera samhällsaktörer och fungerande samverkan. Nämnden fortsätter arbetet med den förstärkta samverkan med *Kommunhubben* som startades upp under år 2023. Hubben gör det lättare för myndigheter att kommunicera och samverka och på så sätt undvika att processer stannar upp. Samverkan med bland annat Jobbtorg fungerar väl och utvecklas löpande. Ett ständigt arbete pågår för att bibehålla och stärka samverkan med Arbetsförmedlingen och Arbetsmarknadsnämnden, vilket på sikt bidrar till kortare processer för den enskilde på vägen mot egen försörjning.

Feriejobb

I år har 2026 ungdomar sökt feriejobb inför sommarlovet, 49 procent killar och 51 procent tjejer. Det är cirka 700 fler ungdomar än förra året vilket kan bero på att Arbetsmarknadsförvaltningen har valt att använda sig av SL för att sprida information om feriejobb samt andra sociala kanaler än Facebook. Stadsdelsnämnden har preliminär tagit fram 580 arbetstillfällen i egen regi. Under april månad har arbetet med matchning och anställningsmöten inletts. Arbetet pågår fram till början av juni.

Förstärkt stöd till långtidssjukskrivna inom ramen för ekonomiskt bistånd

Nämnden har fortsatt fokus på långtidssjukskrivna invånare som står långt ifrån arbetsmarknaden med stöd av bland annat förtroendeläkare. Syftet är att den enskilde ska erhålla rätt stöd på vägen mot egen försörjning, och i vissa fall erhålla inkomst genom Försäkringskassan.

Digitalisering och förenklad handläggning

Under det första tertialet har i genomsnitt 164 digitala E-ansökningar om ekonomiskt bistånd inkommit per månad, vilket utgör en genomsnittlig andel om 23 procent. Enskilda personer som vill ansöka om ekonomiskt bistånd har informerats om möjligheten att ansöka digitalt. För att underlätta ansökningsprocessen har möjlighet erbjudits att ansöka digitalt i nämndens datasal, med stöd av personal. För att ytterligare underlätta för invånarna, har medborgarkontoret bistått

med information, uppmuntran och stöd för att göra en digital ansökan. Ett arbete med att ta fram informationsfilm har påbörjats. Ett pågående pilotprojekt med förenklad handläggning utvärderas i juni månad.

Implementeringen av näringslivspolicyn

Flera aktiviteter har genomförts tillsammans med olika lokala aktörer. Frukostmöte med företagare i Älvsjö och inventering av parkeringssituationen i Älvsjö centrum. Möte med företagarföreningen och fastighetsägare i Västertorp kring utvecklingen av centrum. Information om planerna för stadsutvecklingen vid Liljeholmen med företagsgruppen och fastighetsägarna. Flera lokala företagsgrupper har startat samverkan genom Svensk Handels app Säkerhetscenter och ytterligare två webinarier har hållits. Planeringen är igång för sommaraktiviteter på torgen i Älvsjö och Liljeholmen tillsammans med lokala fastighetsägare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,8 %	0,96 %	0,82 %	0,76 %	1 %	1,2 %	1,5 %	Tertial 1 2024
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,62 %	0,65 %	0,58 %	0,6 %	0,64 %	1 %	1,0 %	Tertial 1 2024
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	580			698	1 000	1 000 st	Tas fram av nämnd/ styrelse	Tertial 1 2024
Analys Arbetet med att ta fram arbetstillfällen till feriejobb under sommarlov pågår fram till slutet av maj, Prognosen är att indikatorn kommer att uppfyllas.								
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	30			40	60	60 st	Tas fram av nämnd/ styrelse	Tertial 1 2024
Analys Nämnden har tidigare inte nått upp till årsmålet. Nytt system har införts och det råder en del oklarheter kring statistiken i VERA, men den kommer att bli bättre under året och indikationer tyder på att målet kan nås under hösten.								
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	181 st			150 st	200 st	127 st	Tas fram av nämnd	Tertial 1 2024
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	0 st			1 022 st	980	980 st	11 000 st	Tertial 1 2024

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta aktivt för att ungdomar får feriejobb i andra stadsdelsområden än där de bor	2024-01-01	2024-12-31	
 	Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med socialnämnden utreda nuvarande organisation och ansvarsfördelning för den arbetsmarknadspolitiska insatsen skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA)	2024-01-01	2024-06-30	
 	Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att med förstärkt handledarskap erbjuda feriearbeten till yngre åldrar och utifrån denna utredning pröva om det ska genomföras en pilotverksamhet under året	2024-01-01	2024-12-31	
 	Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholm Business Region och stadsdelsnämnderna arbeta uppsökande mot lokalt näringsliv utifrån stadens fokusområden och i city	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Invånarna är självförsörjande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andelen personer med ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskar.
- Fler unga och vuxna som står långt ifrån arbetsmarknaden får individuellt utformade insatser.
- Antalet tillhandahållna platser för feriejobb och antalet ungdomar som fått feriejobb i stadens regi ökar.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att flera av indikatorernas mål uppnås.

Nämndmål: Stadsdelsnämnden samverkar med det lokala näringslivet och bidrar till ett gott företagsklimat

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Samverkan med de lokala företagareföreningarna är god
- Lokala företag är engagerade i lokal platssamverkan.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteten kommer vara genomförd under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Stöd till varaktigt boende

Ett intensivt och framgångsrikt vräkningsförebyggande arbete har pågått under tertialet. "Bosam" har arbetat förebyggande och genom samarbete med de större fastighetsägarna har andra problem kring boende uppmärksammats och stöd har kunnat erbjudas tidigt. Nämnden har kontaktat alla hushåll som riskerar vräkning och ett resultat av detta är att 95 procent av eventuella vräkningar har kunnat avvärijas.

Samverkan i god tid är viktig för att förebygga behov att akuta boendelösningar. Det är svårt att helt undvika akuta lösningar då en invånares situation hastigt kan ändras till exempel i samband med våld i nära relation, hastig separation eller återflytt till Sverige från annat land. Nämnden har sett att höga hyresnivåer i nyproducerade lägenheter snabbt kan leda till att det blir svårt att betala hyran vid oförutsedda händelser som påverkar den enskildes ekonomi. Nämnden har även uppmärksammat ökande olovlig andrahandsuthyrning som orsakar vräkning när det kommer till värdens kännedom. Inga barn har berörts av vräkning under tertialet, men i samband med att familjer har flyttat utomlands och olovligen hyrt ut lägenheten i Sverige har föräldrar förlorat hyreskontrakt.

Alla tränings- och jourlägenheter som verksamheten tillhandahåller för unga 18-20 år eller familjer i akut behov av boende har full teckning sedan 1 mars. Under den första tertialen 2024 har fem personer tagit över sina hyreskontrakt till följd av insatsen Försökslägenhet. Nämnden har 70 aktiva kontrakt om avtalat boende hos SHIS, under det första tertialet har nio avtal kunnat avslutas och åtta nya har tillkommit.

Budget- och skuldrådgivning

Barnfamiljer som kommer i kontakt med en budget- och skuldrådgivare får en besökstid inom en vecka i enlighet med stadens riktlinjer. Kötiden för ensamstående hushåll eller par utan barn är i snitt fyra veckor. Under perioden januari till april har inflödet ökat jämfört med förra året och stadsdelsnämnden har i snitt haft 34 nybesök per månad varav cirka en tredjedel är barnfamiljer. Budget- och skuldrådgivarna har cirka 280 pågående ärenden och under första tertialen haft 240 besök varav 23 genomfördes digitalt. Rådgivarna har tillsammans med stödteamet inom nämndens beroendeverksamhet haft Bo-kurs för målgruppen som bor i tränings- och försökslägenheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärderna	95,09 %			97,02 %	95 %	85 %	Tas fram av nämnd	Tertial 1 2024
  Antal barnfamiljer som beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrarhem	2			1		3	Tas fram av nämnd	2024
  Antal vräkningar som berör barn	0			8		5	Tas fram av nämnd	2024

Nämndmål: Invånarna ges förutsättningar till ett hållbart boende

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler vräkningar förhindras genom att invånare som befinner sig i en osäker boendesituation får stöd för att klara ett varaktigt boende.
- Antalet bostadslösa minskar.
- Kostnader för tillfälligt boenden minskar och fler långsiktiga boendeplaneringar görs.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteten kommer vara genomförd under året, därtill att de tillhörande indikatorernas mål uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska förbättra metoder och arbetssätt för försöks- och träningslägenheter samt stödboenden med fokus på socialt stöd och förvaltning av bostaden.	2023-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmålet och att fem av sex mål i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och

nämndens aktiviteter genomförs under året. Nämnden arbetar enligt plan inom områdena trygga anställningsvillkor, systematiskt arbetsmiljöarbete, kompetensförsörjning och ledarskap.

Trygga anställningsvillkor

Trygga anställningsvillkor där medarbetares anställningsform är tillsvidare på heltid är normen vid nyanställning.

Arbetet med att minska andelen arbetade timmar som utförs av timavlönade inom område funktionsnedsättning

Inom området funktionsnedsättning har flertalet aktiviteter påbörjats som förväntas ge resultat under året. Enheterna arbetar aktivt med att identifiera hur en bättre effekt av schemaläggning kan åstadkommas, dels för att maximera förläggningen av arbetstid hos medarbetare och dels för att kunna erbjuda en ökad andel heltidsanställningar. Arbetet kommer att resultera i minskad andel timavlönade vikarier inom arbetsgrupperna. Ett par verksamheter omfattas under året av förvaltningens samlade och riktade stöd till enheter som är i behov av mer kunskap och stöd inom bemanningsstrategi. Lösningar för att möjliggöra flexibilitet i bemanningen genom att vissa medarbetare arbetar på flera arbetsplatser har börjat att testas, vilket leder till större flexibilitet vid omfördelning av personalresurser vid till exempel sjukdom hos både medarbetare och brukare.

Arbetet med att minska andelen arbetade timmar som utförs av timavlönade inom område äldreomsorg

Inom området äldreomsorg har heltidsinförande och schemaförändringar genomförts vilket förväntas ge resultat under året. Dessa förändringar har medfört viss överkapacitet på vardagar då befintliga medarbetare nu ersätter varandra istället för att frånvaron ersätts med timavlönad personal. En fortsatt kontinuerlig översyn av schema och bemanning efter verksamhetens behov genomförs. Inom avdelningen finns nu även s.k. resurstjänster där verksamheten även ser över möjligheten till utökning. Ytterligare aktivitet är att mer aktivt arbeta för att minska sjukfrånvaron och på så sätt undvika behovet av timavlönade vikarier. En av enheterna omfattas under året av förvaltningens samlade och riktade stöd till enheter som är i behov av mer kunskap och stöd inom bemanningsstrategi samt schemaläggning. Där har även en schemajustering genomförts som träder i kraft i slutet av april, vilket kommer att minska behovet av timavlönad personal.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Grundutbildning för chefer i stadens rehabiliteringsprocess genomförs regelbundet och är senast genomförd i januari. Som ett extra stöd för chefer i arbetet med tidiga insatser, uppföljning och vägledning i rehabiliteringsarbetet finns rehabiliteringskoordinator via företagshälsovården tillgänglig en heldag i månaden. Chefer har även vid chefsforum och vid andra utbildningstillfällen diskuterat med varandra hur ett arbete med att stärka friskfaktorer i sin verksamheten kan ske.

Kompetensförsörjning

Vid chefsforum i april kommer Serviceförvaltningen hålla en utbildning i kompetensbaserad rekrytering för samtliga chefer. Under perioden har förvaltningen arbetat med att stärka chefernas kunskap om lön som styrmedel och motivation, samt lönebildningens påverkan på

kompetensförsörjningen på kort och lång sikt. Det lokala nätverket för kompetensförsörjning arbetar kontinuerligt enligt plan.

Ledarskap

Introduktion för nya chefer har genomförts enligt plan. Vid februari månads chefsforum fick chefer ta del av en föreläsning på temat förändringsledning. Inom området medarbetarskap har en utbildning och föreläsning upphandlats och kommer finnas tillgänglig via utbildningsplattformen. Genom utveckling av förutsättningar för ledarskap och medarbetarskap fortsätter nämnden som arbetsgivare att bidra till mål 3, 5 och 8 i Agenda 2030. Dessa mål handlar om god hälsa och välbefinnande, jämställdhet och anständiga arbetsvillkor.

Implementering av riktlinje för chefsstruktur

Arbetet med att kartlägga befintlig organisations- och chefsstruktur pågår och ska enligt fastställd tidplan vara färdig per sista april 2024. Därefter vidtar analysarbetet som kommer att pågå till strax efter sommaren. Kartläggningsarbetet utgår från det stadsövergripande vägledningmaterialet där även ytterligare frågor kompletterar ett intervjumaterial som används. Arbetet har organiserats genom att HR, ekonomi, kommunikation samt direktör träffas regelbundet för att stämma av riktning och status i kartläggning och intervjuer. Avdelningschefer, områdeschef och enhetschefer har intervjuats av HR. Kartläggningen kommer att visualiseras så att en klar överblicksbild skapas över hur organisationen ser ut och vilka förutsättningar som cheferna har idag inom flera områden. Kommunikationen med ett budskap och att trygga organisationen sker genom information till de fackliga organisationerna i förvaltningsgrupp, i förvaltningens regelbundna medarbetarblad, information på varje chefsforum och i ledningsgrupper samt att en egen sida har skapats för den befintliga samarbetsytan för chefer där information läggs ut kontinuerligt och där finns även möjlighet att skicka frågor som läggs upp i en FAQ för alla chefer att ta del av.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeinde ♀ x	78	76	78	77		79	83	2024
Analys								
Förvaltningen har ökat sitt AMI-index med en punkt jämfört med föregående år. Områdena ledarskap och styrning har ökat med en indexpunkt och området motivation ligger kvar på samma nivå som föregående år. Varje arbetsgrupp kommer under våren och hösten att gå igenom sina resultat och sätta upp handlingsplaner för områden att fokusera på. Varje chef kommer även tillsammans med sin respektive chef gå igenom sin individuella chefsrapport.								
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom förskolan	3				4	4	Tas fram av nämnd/ styrelse	Tertial 1 2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	19,2				19	19	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 1 2024
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom äldreomsorg	22,5				20	20	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 1 2024
   Sjukfrånvaro	9 %	6,5 %	9,4 %	9 %	8,5 %	8,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 1 2024
   Sjukfrånvaro dag 1-14	3,1 %	2,7 %	3,2 %	3,2 %	2,9 %	2,9 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 1 2024

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden har en hög andel tillsvidareanställda på heltid
- Stadsdelsnämnden har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet
- Den totala sjukfrånvaron minskar till 8,5 procent
- Strategisk kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål
- Förutsättningar för närvarande ledarskap förbättras
- Aktivt medskapandeindex (AMI) ökar till 79

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att flera av indikatorernas mål uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska arbeta aktivt med utveckling av medarbetarskap	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta att utveckla det strategiska kompetensförsörjningsarbetet ytterligare utifrån stadens kompetensförsörjningsprocess.	2023-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genomföra ett stärkt, samlat och riktat stöd för en effektivare resursanvändning och bemanningsplanering.	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska inför implementering av ny chefsstruktur i staden genomföra en kartläggning och analys av organisationen.	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska tillsammans med förskoleenheterna fortsätta utveckla arbetet med förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare inom ramen för det ordinarie arbetsmiljöarbetet.	2022-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utveckla arbetet för ett närvarande ledarskap inom socialtjänstens verksamheter.	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska vidareutveckla kvalitetsarbetet utifrån de förhållningssätt som anges i kvalitetsprogrammet.	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Rakel är ett kommunikationssystem som kan användas när andra system inte fungerar. Stadsdelsförvaltningen har genomfört en utbildning i systemet i början av året. Därefter gjordes ett test av denna kommunikation mellan olika trygghetspunkter i söderort. Nämnden har också genomfört en krigsledningsövning i samband med STADSÖ24 samt inlett arbetet med år 1 i RSA-cykeln.

Inom informationssäkerhet har arbete med behörighetshantering fortsatt och lagts till i de lokala tillämpningsanvisningarna. Uppdaterade lokala tillämpningsanvisningar har tagits fram men inte beslutats. Vidare pågår informationsklassningar för flertalet system.

Arbetet med att förbereda för övertagande av park- och naturskötsel i egen regi har intensifieras under tertialen i och med rekrytering av en enhetschef till stadsmiljöenheten. Samarbetet med stadsdelsnämnder som har samma uppdrag om övertagande i egen regi har förstärkts genom inrättande av en samordningsgrupp. Gemensamt har nämnderna genomfört studiebesök i andra kommuner som har park- och naturskötseln i egen regi. Vidare har planering för upphandling av maskiner och inventarier påbörjats samt arbete med att hitta en ändamålsenlig lokal för verksamheten.

Stadsdelsnämnden följer stadens riktlinjer samt använder sig av centralt framtagna mallar vid upphandlingar och direktupphandlingar. Därigenom ställer förvaltningen tydligare krav på ekonomiskt, social och ekologiskt hållbara varor och tjänster.

Stadsdelsnämndens arbete med att tydliggöra avtalsuppföljning samt kvalitetsuppföljning av upphandlad leverantör fortgår under året. Även arbetet med att öka andelen elektroniska inköp fortgår under året där verksamheter med lägst procenttal kontaktas månadsvis och erbjuds stöd och utbildning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp				48,58 %		50 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2024
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts				100 %		81 %	81 %	2024
  Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys						100 %	100 %	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeuppbyggnad inom måltidsberedskap	2024-01-01	2024-12-31	
  Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2024-01-01	2024-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen enskilt eller i samverkan öva aktivering av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämnden har en hög beredskap för oväntade händelser

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Risk- och sårbarhetsanalysen är genomarbetad, dynamisk och välkänd för relevanta funktioner och dess åtgärder genomförs för att stärka stadsdelsnämndens beredskap.
- Stadsdelsnämnden har tre permanenta trygghetspunkter.
- Nödvändig information om dataskydd och informationssäkerhet har nått samtliga medarbetare.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att indikatorns mål uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genomföra normerande klassningar inom nationell informationssäkerhet (NIS)	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska ta fram en checklista för att ställa rätt krav på informationssäkerhet vid en anskaffning eller utveckling av varor eller tjänster	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska ta fram en rutin/anvisning för tilldelning, ändring, borttagning och uppföljning av medarbetarnas samt externa personers (konsulter, utförare mm) behörigheter så att detta sker på ett kontrollerat, säkert och spårbart sätt	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utreda möjligheten att kunna erbjuda äldre invånare som inte annars har insatser från äldreomsorgen svalka under värmeböljor	2024-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämndens krigsorganisation ska stärkas genom övning	2024-01-01	2024-12-31	
 Verksamheter som berörs av NIS-direktivet ska genomföra en utbildning inom NIS 1 och NIS 2	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämnden har en stark rådighet med en hållbar utveckling över samhällsviktiga funktioner och välfärdsverksamheter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden ställer tydliga krav i förfrågningsunderlag och avtal.
- Stadsdelsnämnden genomför systematiska avtalsuppföljningar för att säkerställa att avtal efterlevs samt förebygga otillåten påverkan, jäv och välfärdsbrott.
- Stadsdelsnämndens upphandlingar är ekonomiskt socialt och ekologiskt hållbara.
- Stadsdelsnämndens verksamheter ökar andelen elektroniska inköp.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att de tillhörande indikatorernas mål uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska utreda möjligheterna till att ta över lokalvård i egen regi	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Lokal samverkansöverenskommelse med polismyndigheten

Åtgärdsplanen utifrån den nya centrala samverkansöverenskommelsen är undertecknad.

Älvsjö/Solberga

Stadsdelsnämnden har i samverkan med polisen gått igenom kartläggning av öppen drogszen samt det årliga inhämtningsuppdraget och metodstödsfrågor för utsatta områden. Nämnden arbetar löpande med att utveckla samverkan med civilsamhället och under tertialen har dialog med föreningar i området genomförts för att i samverkan arrangera aktiviteter och nattvandring för barn och unga under sommarmånaderna. Vidare planerar nämnden för sommartorg i Älvsjö centrum tillsammans med lokala fastighetsägare där bland annat dialog inför uppstart av ett fritidsbibliotek i området kommer genomföras.

Förstärkt kunskapsbaserat socialt arbete för att förhindra kriminalitet bland barn, ungdomar och vuxna

Socialekreterare hos polis har under tertialen genomfört ett utvecklingsarbete för att använda bedömningsinstrumentet SAVRY inom ramen för yttranden till åklagare. Utvärderingen visade att SAVRY bör finnas i utredargrupperna då yttranden gällande mer allvarlig kriminalitet ofta handläggs av dessa. Planering pågår för att se hur medarbetarna ska få stöd för att hinna göra kvalitativa utredningar med stöd av SAVRY. Ungdomskoordinatorn har haft tolv ungdomar pågående under perioden där tre har eller kommer avslutas. Flera ärenden visar att efter stöd av ungdomskoordinator har problemen minskat.

Stockholms stads strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet har uppdaterats och ett lokalt arbete för att uppdatera planen har genomförts. Nämnden ser dock att arbetet tydligare behöver integreras med stadens arbete med lokala samverkansöverenskommelser med polisen och framtagande av åtgärdsplaner för att minimera parallella processer och minska administration för stadsdelen tjänstepersoner.

Goda exempel

Stadsdelsnämnden har ingått i Socialstyrelsens pilotprojekt för att implementera kunskapsstödet med rekommendationer för socialtjänstens arbete med barn 6–17 år – Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott. Kunskapen från detta används i implementering av nya insatser.

Nya insatser i egen regi

Nya kunskapsbaserade insatser implementeras i nämndens verksamheter - FFT (funktionell familjeterapi) samt Repulse. Fler insatser som CPP (coping power program), MST (Multisystemiskt terapi) övervägs för nämndens del då en kraftig ökning av placerade unga med kriminalitet som primärt problem uppdagades. Nämnden har erhållit medel av socialnämnden för att etablera sociala insatsgrupp för att snabbt ge stöd med kontakt för personer som vill bryta med kriminella nätverk och lämna en kriminell livsstil. Förberedelser har under tertialet genomförts.

Trefas - förstärkt samverkan för att förhindra dödligt våld och erbjuda stöd

Trefas, förstärkt samverkan mellan socialtjänst, polis och kriminalvård, har etablerats i syfte att förhindra det dödliga våldet och hjälpa unga ut ur kriminalitet. Under perioden har Trefas i samarbete med Skärholmens och Globens polisdistrikt implementerats. Fjorton individer har sedan start varit aktuella för Trefas. Socialsekreterare hos polis och ungdomskoordinatorerna har utifrån arbetsätten i Trefas, hållit i en workshop tillsammans med fältverksamheten med syftet att öka samarbetet kring ungdomar i riskzon för kriminalitet. För närvarande ser polismyndigheten över hur sekretessbrytande bestämmelser ska användas i samarbetet.

Utveckling av SSPF (samarbete Skola-Socialtjänst-Polis- Fritid)

Nämnden har fått medel av Brå för att utveckla arbete mot unga och kriminalitet. Inom ramen för detta ingår bland annat att SSPF- arbetet ska utvecklas. SSPF är en samverkansform för att förebygga att barn och unga begår brott. Till skillnad från SIG vänder sig till barn och ungdomar med lägre risknivå. SSPF syftar till att upptäcka ungdomar i risk att begå brott eller med begynnande kriminalitet. Nämnden har inom ramen för det individbaserade arbetet nu två koordinatörer för SSPF-individ.

Samarbete med Skärholmen

En gemensam "krimdag" hölls under mars tillsammans med Skärholmens stadsdels medarbetare. Dagen var en del av en pågående samproduktion mellan stadsdelarna. Dagen hölls till stor del av Henrik Andershed, professor vid Örebro universitet, som föreläste om varför unga blir kriminella och vad vi kan göra för att förhindra brottslig utveckling samt hur vi kan förebygga brott bland unga. Nämnden har även bidragit med personal för att stärka upp och bistå Skärholmens trygghetsskapande arbete efter flera händelser med skjutningar

Arbetet mot välfärdsbrott

Nämnden arbetar aktivt för att motverka välfärdsbrott genom att göra noggranna utredningar för att säkerställa att försörjningsstöd ges på rätt grunder. En stor del av arbetet innebär att ge tydlig information till sökande, att genomföra kontroller och säkerställa god kunskap om socialförsäkringar och handläggnings- och kontrollrutiner. Om det framkommer misstanke om bidragsbrott görs polisanmälan. Nämnden har initierat utökat samarbete med polisen för dialog hur arbetet mot bidragsbrott ska fortlöpa. Vad gäller hyreskontrakt i andrahand görs hembesök för att säkerställa att personen i fråga bor i lägenheten. Nämnden kan i dagsläget inte ställa som krav att hyreskontrakt i andrahand ska vara godkända av hyresvärden. Däremot beviljas hyra enbart till skälig kostnad enligt Försäkringskassans riktlinjer.

Vad gäller folkbokföring anmäler nämnden till Skatteverket eventuell misstanke eller upptäckt av felaktig folkbokföring. Kontroller gällande folkbokföring görs regelbundet via Infotorg.

En ny "FUT-grupp" (felaktiga utbetalningar) har utöver detta bildats för att motverka felaktiga utbetalningar inom personlig assistans, både från utförare och beställare. Goda exempel från utvecklingsarbetet med att förebygga välfärdsbrottslighet innebär att tillstånd har kontrollerats genom Inspektionen för vård och omsorg (IVO) inför varje placering av unga inom individ och familjeomsorgen. Seriositetskontroller har införts på alla nya och gamla leverantörer av jourhem, HVB-hem liksom att avtal med leverantör av placeringar går igenom och i flertal fall omförhandlar pris per dygn. Brister i ramavtal lyfts till centrala upphandlingsenheten. Utvecklingsenheten inom den sociala omsorgen har tagit del av SKR:s underlag om förebygga och motverka välfärdsbrott. Den checklista som finns, kommer under nästa tertiäl att spridas liksom det arbete som gjorts centralt på socialförvaltningen för att säkerställa att utförare följer avtal.

Inom äldreomsorgen genomförs kontroller av utförd tid och vem som utfört insatserna genom tidrapport och avvikelserapporten varje månad. Syftet är att identifiera när tid avviker från kunders beviljade insatser. Vid avvikelser har beställarenheten möjlighet att sätta in Tryggt mottagande för att bedöma kunders behov. Om oegentligheter uppmärksammas hos privata utförare samverkar äldreomsorgen med äldrenämnden som är avtalsägare för privata utförare. Verksamhetsuppföljning sker regelbundet av verksamhetsuppföljarna av både utförare i egen regi samt i privat regi.

Stadsdelsnämnden har under 2023 reviderat riktlinjen för ansökan om föreningsbidrag vilken börjar gälla 2024. Processen för hantering av ansökan har tydliggjorts genom framtagandet av checklista där föreningen kontrolleras att de framtagna grundläggande kraven för att få stöd av nämnden uppfylls. Även processen för granskning av föreningarnas redovisningar kommer att ses över.

Stadsmiljö

Under tertiålet har Stadsdelsnämnden planerat för årets trygghetsinvesteringar samt färdigställt en utbyggnad av Trekantsparkens utegym. Syftet med projektet har varit att gymmet ska fungera för fler målgrupper och förses med belysning för att kunna användas även kvällstid.

Nämnden har även genomfört en trygghetsdialog på Mälarhöjdens IP i samband med att Mälarhöjdens IK firade 100-år. Till hösten planeras det för flera trygghetsvandringar och -dialoger i Fruängen, Västertorp, Liljeholmen och Älvsjö/Solberga.

Arbete för att öka stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning

Stadsdelsnämnden har bildat en ny enhet för stadsmiljö och anställt en ny enhetschef som ska samordna arbetet internt samt utveckla samarbetet med aktörer inom staden som arbetar med frågorna. I de nya parkskötselavtalen i Hägersten och Liljeholmen har kraven på renhållning och städning skärpts och städning sker nu på funktion istället för som tidigare frekvens. Sedan entreprenörsbytet har nämnden sett en ökning av beröm från invånare som ser att deras närområde har bättre renhållning än tidigare.

Från och med oktober 2025 kommer stadsdelsnämnden att ta över parkskötsel i egen regi och kommer i och med övertagande att ha större möjlighet att styra över prioriteringar samt snabbt kunna skicka ut personal där behov av åtgärder uppstår.

Nämnden har också börjat arbeta med ett nytt digitalt verktyg för att kunna göra bättre och mer tidseffektiva uppföljningar och dokumentationer av entreprenörernas arbete.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				85 %		85 %	79 %	2024
  Stockholmarens nöjdhet med renhållning och städning				68 %		73 %	73 %	2024
  Stockholmarens nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden				70 %		73 %	73 %	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och samtliga stadsdelsnämnder, fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Det socialt förebyggande arbetet bidrar till att stadsdelsområdet är tryggt att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler ungdomar känner sig trygga sent på kvällen i sitt bostadsområde
- Ökat antal ungdomar får stöd av fältassistent eller fritidsledare att påbörja en fritidsaktivitet
- Andelen elever i årskurs 9 som uppger att de är trygga ökar och deras utsatthet för hot och våld minskar

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att tillhörande indikatorns mål uppnås.

Nämndmål: Stadsmiljön upplevs som trygg att vistas och verka i

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Den upplevda tryggheten i stadsmiljön bland stadsdelsområdets invånare är hög.
- Invånarnas nöjdhet med städning och skötsel av parker ökar.
- Samverkan med polis och det lokala näringslivet är fortsatt god och utvecklas.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året. De förväntade resultaten är kopplade till två av kommunfullmäktiges indikatorer och nämnden aktivitet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska utveckla samverkan med föreningslivet för ökad delaktighet i det trygghetsskapande arbetet	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Stöd erbjuds till unga och vuxna som vill lämna en kriminell livsstil

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler barn och ungdomar som är brottsligt aktiva, får stöd och hjälp.
- Fler vuxna är motiverade till att lämna ett liv med kriminalitet.
- Stadsdelsnämnden och samverkansaktörer ökar sin kunskap om sekretessbrytande bestämmelser vilket leder till ett bättre informationsutbyte för målgruppen.
- Anhöriga till kriminella personer erbjuds socialt stöd

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att indikatorernas mål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska förstärka och förbättra insatserna till unga som är brottsligt aktiva, med eller utan biståndsbeslut, som ges i egen regi.	2023-01-01	2024-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska implementera metoder och arbetssätt för vuxna som vill lämna en kriminell livsstil	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målet i kommunfullmäktiges indikator uppnås. I bedömningen har även vägt in att nämndens aktivitet genomförs under året.

Nämndens arbete att öka tilliten och förtroendet för staden

Nämndens arbete för att öka tilliten och förtroendet för staden sker på olika sätt och parallellt inom olika områden. För att få tillit behöver förvaltningen vara effektiv, lägga resurser och insatser på frågor som är prioriterade och ger nytta och service till invånarna och det lokala närings- och föreningslivet. Särskilt prioriterade områden är trivsel, trygghet och att parkerna och lekplatserna är rena och fyller sin funktion.

För att skapa ökad trivsel för invånarna arbetar nämnden med trygghet. Arbetet genomförs bland annat genom olika mätningar och dialoger där förvaltningen fångar upp frågor och behov, men även genom trygghetsvandringar tillsammans med aktörer från civilsamhället. Nämndens verksamheter arbetar även långsiktigt med trygghet genom att förstärka samverkan mellan socialtjänst, skolan och polis för att bland annat förebygga att barn och unga begår brott.

Nämnden arbetar även för att parkerna underhålls och rustar upp lekplatser med stort behov, en parklek kommer exempelvis att rustas upp genom att involvera barn och unga i medborgarbudget. Ett fritidsbibliotek i Solberga ska tas fram genom dialog med invånarna i området och fritids- och fältverksamheten kommer tillsammans med näringslivet genomföra flera medborgardialoger i Liljeholmens centrum i avsikt att ta fram förslag för hur aktiviteter för gruppen kan stärkas. Nämnden fokuserar flera stödåtgärder särskilt riktade mot invånarna boende i Solberga och kring Västertorp för att öka trivseln och tryggheten.

Medborgarkontoret i Älvsjö bidrar till ökat förtroende genom att vara en viktig punkt för invånare som har behov av stöd, service och samhällsvägledning. En särskild målgrupp är nyanlända.

Nämnden beslutar om revidering av rutiner för medborgarförslag som börjar gälla från juni som innebär att samtliga inkomna medborgarförslag ska beslutas av nämnden. Förvaltningen tar fram ett ärende till nämnden med förslag om hantering av medborgarförslagen. Rutinen innebär att invånarna kommer närmare politikerna.

Sammanfattning av nämndens arbete med mänskliga rättigheter

Nämnden arbetar sammanfattningsvis aktivt med att tillgodose invånarnas mänskliga rättigheter vilket inkluderar arbete för ökad jämställdhet, barns rättigheter och rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt rättigheter för nationella minoriteter och arbete mot rasism. Arbetet sker främst inom verksamheterna. Nämnden har sökt och beviljats medel för att hbtqi-certifiera tre enheter.

Syftet är att öka kunskapen om hbtqi för att kunna tillgodose ett respektfullt och inkluderande bemötande gentemot invånare, besökare och brukare.

Under perioden har exempelvis förskolan uppmärksammat och arbetet aktivt med att främja barns lika rättigheter och möjligheter oberoende av kön. Förskolan främjar värdet av mångfald och utbildningen lägger grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer. Under perioden har ett forskningssamarbete med Södertörns högskola initierats för att följa upp och analysera de insatser som riktats gentemot romska familjer med förskolebarn under 2022 och 2023. Samarbetet förväntas bidra till vidgad förståelse för hur genomförda insatser upplevts av mottagargruppen, vilket i sin tur är värdefull kunskap inför fortsatt insatsplanering.

För barn och unga med funktionshinder har nämnden fritidsverksamhet och för vuxna personer inom kategorin har nämnden startat ett projekt för att öka delaktigheten.

Exempel inom äldreomsorgen arbetar nämnden aktivt för att tillgodose nationella minoriteters rättigheter, bland annat genom information och att högtidsdagar uppmärksammas.

Äldreomsorgen erbjuder förutom att uppmärksamma högtidsdagarna ett antal aktiviteter för att främja minoriteters rättigheter till exempel finsk litteratur och konst, samisk lunch samt finsk karaoke varje vecka.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel med förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där man bor						38 %	38 %	2024
Analys Indikatorn bygger på resultat i trygghetsmätningen/medborgarundersökningen där resultatet kommer senare under året.								

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är öppen, jämställd och demokratisk

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden ges genom dialoger och inbjudan till deltagande om stadsdelsområdets utveckling tydligare kunskap om invånarnas önskemål och behov.
- Stadsdelsnämnden genomför jämställdhetsanalyser på olika nivåer för att bidra till att nämndens verksamheter erbjuder likvärdig service, bemötande och fördelning av resurser för kvinnor och män respektive flickor och pojkar.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att de förväntade resultaten bedöms uppnås under året och att aktiviteterna kommer vara genomförda under året, därtill att indikatorns mål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genomföra medborgardialoger i syfte att stärka tilliten och den lokala demokratin	2024-01-01	2024-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Mnkr	Budget	Begärda budgetjusteringar	Prestations- och omslutningsförändringar	Prognos	Avvikelse
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	3 133,4	1,0	9,4	3 138,9	4,9
Kostnader	3 557,1	1,0	69,9	3 623,2	4,8
Intäkter	-423,7	0,0	-60,5	-484,3	0,1
Prognos/avvikelse före resultatdispositioner					4,9
Resultatenheternas överskott från 2023					40,0
Resultatenheternas överskott till 2025					-44,9
Prognos/avvikelse efter resultatdispositioner					0,0

Sammantaget beräknas ett överskott om 4,9 mnkr före resultatöverföringar och en budget i balans efter resultatöverföringar. Förvaltningens prognos av helårets resultat baseras i detta ärende på analys av bokslut för 2023 samt av resultatet efter årets första fyra gångna månader. Prognos per verksamhetsområde lämnas nedan.

Prognosen som lämnas är efter åtgärder och alla verksamheter arbetar systematiskt med budgethållningsåtgärder.

Mnkr Netto	Budget	Begärda budgetjusteringar	Prestationsförändringar	Prognos (före resultatöverföringar)	Prognos (efter resultatöverföringar)	Avvikelse
Nämnd och administration	76,0			75,0	75,0	1,0
Individ- och familjeomsorg	330,3	0,3	0,0	357,6	357,6	-27,0
<i>varav barn och ungdom</i>	199,5	0,1		222,6	222,6	-23,0
<i>varav vuxna</i>	54,3			59,3	59,3	-5,0
<i>varav socialpsykiatri</i>	76,5	0,2		76,7	76,7	0,0
<i>varav nyanlända</i>	0			-1,0	-1,0	1,0
Stadsmiljöverksamhet	33,5			33,5	33,5	0,0
Avskrivningar	25,4			25,4	25,4	0,0
Internräntor	6,3			6,3	6,3	0,0

Förskole- verksamhet	890,6	0,0	5,7	881,4	886,3	10,0
Äldreomsorg	1000,7	0,0	0,0	975,7	975,7	25,0
Stöd och service till personer med funktions- nedsättning	595,1	0,7	3,7	599,5	599,5	0,0
Barn, kultur och fritid	43,3			43,3	43,3	0,0
Arbetsmarknad såtgärder	18,4			17,4	17,4	1,0
Ekonomiskt bistånd	113,8			123,8	123,8	-10,0
<i>varav handläggare</i>	34,3			34,3	34,3	0,0
Övrig verksamhet	0,0			0,0	0,0	0,0
Totalt	3 133,4	1,0	9,4	3138,9	3143,8	0,0

Nämnd- och förvaltningsadministration

Prognosen för nämnd- och förvaltningsadministration visar ett överskott på 1,0 mnkr.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorg innefattar i stort fyra delar: barn och ungdom, vuxna, nyanlända och socialpsykiatri. Sammantaget beräknas ett underskott om 27,0 mnkr. Underskottet återfinns inom området barn och ungdom respektive vuxna. Fördelning per delområde redovisas nedan:

Barn- och ungdom visar ett underskott med 23,0 mnkr, vilket är en försämring med 5,0 mnkr i jämförelse med föregående prognos. Underskottet förklaras huvudsakligen av många pågående ärenden samt längre eller förlängda placeringstider. Personalomsättningen är oförändrat hög och inköp av konsulter behövs fortsatt men beräknas minska enligt plan framöver.

Vuxenomsorgen visar ett underskott med 5,0 mnkr. Underskottet beror till stor del på högre kostnader än budgeterat för främst stöd- och omvårdnadsboenden samt placeringskostnad på akutboende.

För nyanlända beräknas ett överskott om 1,0 mnkr. Överskottet består av migrationsintäkter.

Socialpsykiatrin visar ingen avvikelse mot budget.

Stadsmiljöverksamhet

Prognosen för stadsmiljöverksamheten visar ingen avvikelse jämfört mot budget.

Kapitalkostnader

Prognosen visar ingen avvikelse jämfört med budget efter eventuella budgetjusteringar. Detta beror på att förvaltningen i tertiärrapport 2 avser föreslå nämnden att ansöka om en budgetjustering om 2,6 mnkr för att täcka det underskott en prognos exklusive tilltänkta budgetjusteringar visar på.

	Budget	Bokfört värde	Prognos	Avvikelse
Avskrivningar	25,4	9,3	28,1	-2,7
Internränta	6,3	2,1	6,2	0,1

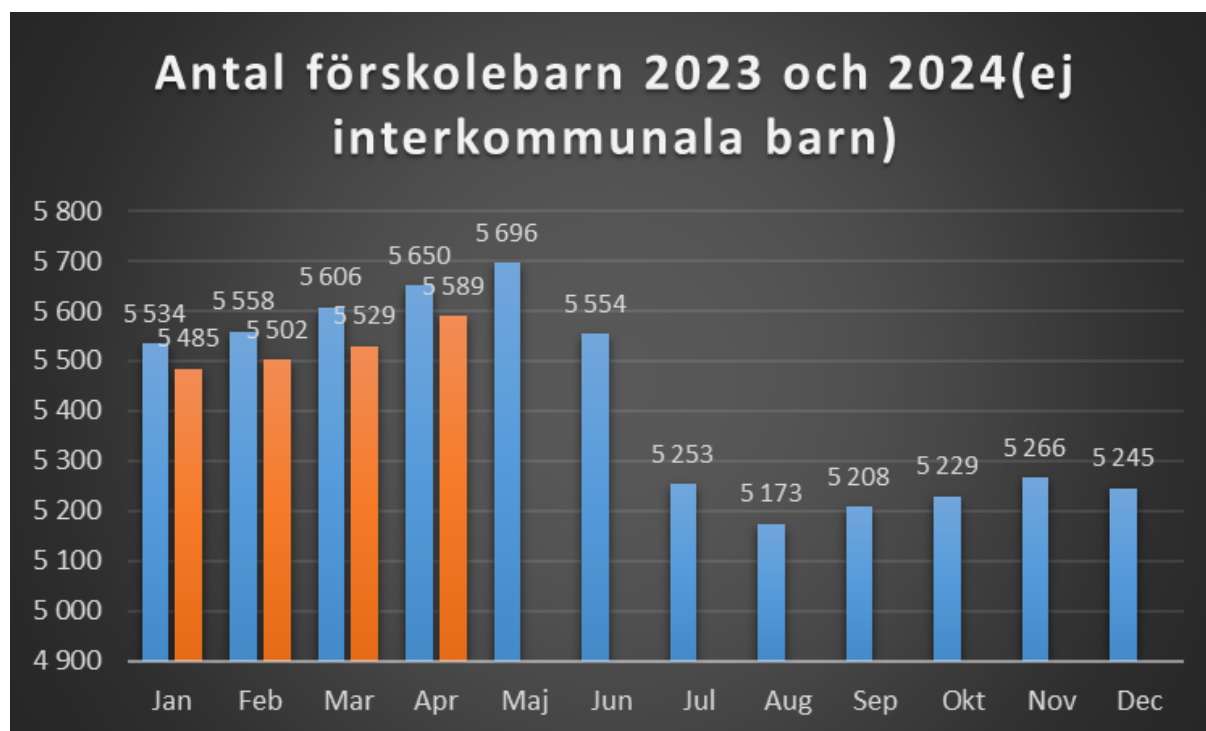
Förskoleverksamhet

Verksamhetsområdet förskola visar ett sammanlagt överskott om 14,9 mnkr före resultatöverföringar och ett överskott om 10,0 mnkr efter resultatöverföringar. Överskottet efter resultatöverföringar beror främst på lägre beräknade lokalkostnader än budgeterat. Vidare beräknas barnantalet inte minska i samma utsträckning som prognostiserats inför året.

Resultatenheterna prognostiserar ett överskott om 5,1 mnkr men pga. regler för hur stora resultatfonderna får vara beräknas 4,9 mnkr föras till fonderna. Enheterna har under våren 2024 arbetat med att öka antal inskrivna barn samt att anpassa personaltäteten till det faktiska barnantalet. Vidare har en översyn av lett till en effektivisering av lokalytor.

I likhet med 2023 fortsätter barnantalet att vika i stadsdelsområdet. Mellan april 2022/2023 sjönk antalet med 85 barn. Jämfört med april 2023 till april i år har barnantalet sjunkit med 61 barn.

Diagram och tabell visar skillnaden i barnantal mellan 2023 (blå staplar) och 2024 (röda staplar).

Tabell nedan visar antal inskrivna förskolebarn för varje månad under året (tabellen inkluderar inte allmän förskola och interkommunala barn).

Förskolebarn	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	
2023		5 534	5 558	5 606	5 650	5 696	5 554	5 253	5 173	5 208	5 229	5 266	5 245
2024		5 485	5 502	5 529	5 589								
Totalt		-49	-56	-77	-61								

Äldreomsorg

Äldreomsorgen visar ett överskott på 25,0 mnkr jämfört med budget vilket är en förbättring med 10,0 mnkr jämfört med föregående prognos. Förbättringen avser ett minskat underskott inom utförarverksamheterna i egen regi medan överskottet finns inom de anslagsfinansierade enheterna. Överskottet beror främst på reserverade medel för underskottstäckning. En mindre del av överskottet beror på att prognostiserad efterfrågan på placeringar varit lägre än beräknat de första gångna månaderna.

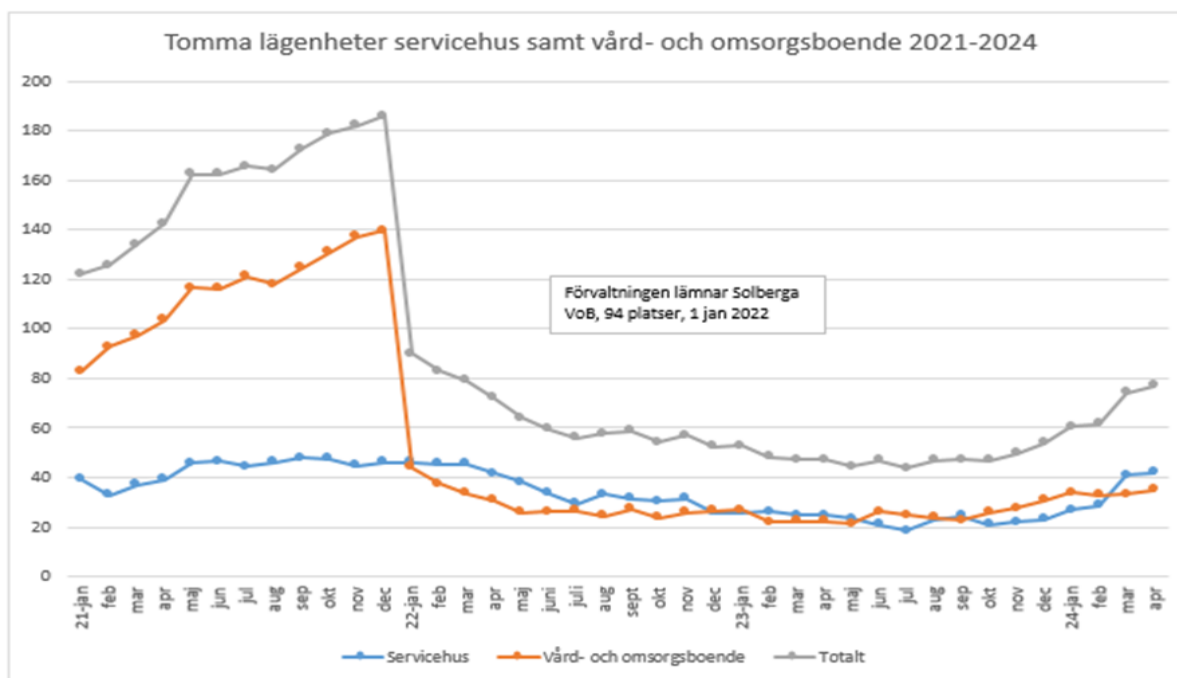
Utförarenheterna visar ett underskott, vilket främst beror på högre kostnader för personal samt generella kostnadsökningar till följd av inflation. Under 2024 ser utförarenheterna över sina scheman, vilket förväntas ge en positiv effekt på enheternas resultat.

Nedanstående tabell visar antal helmånadsplaceringar hos beställarenheten för 2024 jämfört med 2021-2023.

Antal placeringar inom beställarenheten	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Medel
Månadsplatser 2021	540	533	528	531	534	541	550	561	560	565	567	568	548
Månadsplatser 2022	565	577	582	577	581	579	587	593	608	619	617	620	592
Månadsplatser 2023	618	627	637	640	650	657	664	656	659	659	660	653	648
Månadsplatser 2024	651	654	649	644									650

Nedanstående diagram visar antal tomma lägenheter hos förvaltningens vård- och omsorgsboenden samt servicehus mellan 2021 och 2024.

Förändringen av antal tomma lägenheter i januari 2022 jämfört med december 2021 beror på avvecklingen av Solberga vård- och omsorgsboende. Förvaltningens vård- och omsorgsboenden är tillbaka på samma nivå som innan Covid-19 i mars 2020. Sedan 2022 har antalet tomma lägenheter minskat under 2022 och 2023. Början av 2024 visar en ökning av tomma lägenheter. Förvaltningen erhåller inga hyresintäkter för tomma lägenheter vilket betyder att ekonomin påverkas negativt av tomma platser.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Prognosen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning visar ingen avvikelse mot budget.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Prognosen för barn, kultur och fritid redovisar ingen avvikelse mot budget.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott om 1,0 mnkr. Överskottet beror främst på de svårigheter förvaltningen har haft med att få ut kandidater i OSA-anställningar.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen för ekonomiskt bistånd visar ett underskott om 10,0 mnkr i jämförelse mot budget.

Underskottet beror på att antal hushåll under årets första fyra månader ökat från 683 som var snitt antal hushåll 2023 till 706 hushåll. Även snitt-medelbidrag per hushåll och månad har ökat från 10 580 kr år 2023 till 11 520 kr år 2024.

Antal hushåll med ekonomiskt bistånd

Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
715	710	704	695								

Kursiverat är preliminärt

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultat- enhetens bruttobudget 2024	Resultatöver- föring från 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2024 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat- överföring till 2025 Överskott (+) Underskott (-)
Hägerstensåsens förskolor	64 377,0	-1 866	-182	2 048
Fruängens förskolor	50 836,0	-1 571	-132	1 703
Västertorp och Mälarhöjdens förskolor	64 705,0	1 596	-162	-1 434
Telefonplans förskolor	60 418,0	-816	-579	1 395
Årstadals förskolor	69 952,0	-340	-52	392
Årstabergs förskolor	70 834,0	-4 852	-883	5 735
Aspuddens förskolor	66 879,0	319	-263	-56
Gröndals förskolor	82 877,0	-7 940	-1 004	8 288
Midsommarkransens förskolor	58 386,0	-3 480	-306	3 786
Herrängen/Älvsjöskogens förskolor	55 041,0	-711	-1 659	2 370
Långbro/Solbergaskogens förskolor	52 687,0	-2 695	-149	2 844
Solberga/Sjöängens förskolor	66 248,0	-3 569	-105	3 674
Grupp- och servicebostad Hägersten- Älvsjö	190 300,0	-9 964,0	0,0	9 964,0
Liljeholmens dagliga verksamhet	43 200,0	-1 477,0	0,0	1 477,0
Glasade gångens dagliga verksamhet	30 500,0	-2 683,0	0,0	2 683,0
Summa resultatenheter	1 027 240,0	-40 049,0	-5 476,0	44 869,0

Inom stadsdelsnämnden finns femton resultatenheter, tolv inom förskola och tre inom social omsorg. Ett sammantaget överskott om 40,0 mnkr fördes över från 2023. Resultatenheterna prognostiserar insättning till fonden under 2024 och i dagsläget bedöms att överföringen till 2025 blir 44,9 mnkr. Hela insättningen avser beräknat överskott inom förskolans resultatenheter.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år. Överföringen får som mest motsvara 5 procent av bruttobudgeten innevarande år. Resultatfondens ackumulerade överförda överskott får maximalt motsvara 10 procent av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska täckas senast under nästkommande två år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslut.

Investeringar

Mnkr	Budget 2024	Begärda budgetjusteringar	Prognos 2024	Avvikelse
Parkinvesteringar	2,4		2,4	0,0
Parkreinvesteringar	1,0		1,0	0,0
Nycklade medel Stadsmiljö	10,3		10,3	0,0
Klimatinvesteringar	3,2		3,2	0,0
Trygghetsinvesteringar	5,0		4,7	0,3
Övriga investeringsmedel	5,4	0,4	5,8	0,0
Maskiner & inventarier	13,1	1,0	14,1	0,0
Totalt investeringar	40,4	1,4	41,5	0,3

Inventarier och maskiner

Stadsdelsnämnden behöver byta ut äldre belysningsarmaturer i och med det tillverknings- och importförbud som trädde i kraft 2023. Det rör sig om cirka 5 000 stycken totalt och för 2024 ansöker nämnden om 1,0 mnkr för att genomföra delar av bytet. Istället för lysrör kommer nämnden installera LED-paneler med dagsljus- och kombinerad frånvaro-/närvarostyrning. Åtgärden bidrar därmed även till att sänka nämndens energiförbrukning och CO2-utsläpp.

Övriga investeringsmedel

Nämnden ansöker om 0,2 mnkr i budgetjustering för biologisk mångfald och 0,2 mnkr för Stockholm vid vattnet. Se rubrik "budgetjusteringar".

Försäljningar av anläggningstillgångar (ej aktuellt)

Verksamhetsprojekt (driftprojekt) (ej aktuellt)

Omslutningsförändringar

Med omslutningsförändring avses en ökad eller minskad kostnad som har ett direkt samband med en motsvarande ökad eller minskad intäkt. En omslutningsförändring påverkar därför inte nämndens nettobudget. Nämnden ansöker om omslutningsförändringar med 60,5 mnkr enligt nedan.

Omslutningsförändring (mnkr)	Kostnader	Intäkter
<i>Förskola</i>		
Statsbidrag kvalitet	20,8	-20,8
<i>Äldreomsorg</i>		
Matlyftet	1,2	-1,2
Avser försäljning till andra SDN och kommuner samt boendehyror	38,5	-38,5
Summa	60,5	-60,5

Budgetjusteringar

Driftmedel

Medel för lokalt arbete med demokrati och mänskliga rättigheter (1,0 mnkr)

Nämnden ansöker om 0,2 mnkr i budgetjustering för demokrati och mänskliga rättigheter. Medborgardialoger ska genomföras med deltagare som idag besöker stadsdelens träfflokal för att få nya insikter och öka möjligheten till medskapande av lokalens utformning och aktiviteternas innehåll. Brukarråden ska vidareutvecklas och medborgardialoger kommer även göras med potentiella deltagare för att locka dem till träfflokal med aktiviteter som attraherar fler.

Nämnden ansöker om 0,4 mnkr i budgetjustering för demokrati och mänskliga rättigheter. Projektets mål är att öka möjligheten för boende på LSS- och stödboenden att vara delaktiga i samhället. I dialog med boende ska aktiviteter utformas för att de ska kunna stärka sin demokratiska rättigheter där en utgångspunkt är att genom studiecirkel (eller annan form av medborgardialog) på boendena, få ökad kunskap och ta fram aktiviteter för fortsatt arbete.

Nämnden ansöker om 0,3 mnkr i budgetjustering för demokrati och mänskliga rättigheter. Medborgardialoger ska genomföras med unga personer inom målgruppen personer med funktionsnedsättning i samverkan med fritidssysselsättning för unga. Vidare planeras medborgardialog genomföras med potentiella deltagare som idag inte deltar i daglig verksamhet för mer kunskap och nya insikter om behov. Medborgardialoger ska även göras om hur en digital verksamhet kan utvecklas för hemmasittande unga med funktionsvariation. Medborgardialoger kommer även göras med deltagare som nyligen börjat DV för att tillsammans utveckla verksamheten.

Nämnden ansöker om 0,1 mnkr i budgetjustering för demokrati och mänskliga rättigheter. Stadsdelsnämnden vill genomföra hbtqi-utbildningar för ett normmedvetet bemötande. Åtgärden ska leda till hbtqi-diplomering för totalt tre enheter inom social omsorg.

Investeringsmedel

Medel för biologisk mångfald 0,2 mnkr

Nämnden ansöker om 0,2 mnkr i budgetjustering för biologisk mångfald. Som en del av stadsdelsnämndens arbete med att värna om den biologiska mångfalden för alla har Viktoriaparkens odlingar i Älvsjö en odling som erbjuder olika storlekar och former av odlingsytor. Odlingslådorna är idag uttjänta och behöver bytas ut.

Medel för Stockholm vid vattnet 0,2 mnkr

Nämnden ansöker om 0,2 mnkr i budgetjustering för Stockholm vid vattnet. Åtgärden består i att renovera elanläggningen på solbryggan vid Sjövikskajen. Elanläggningen är i behov av renovering i och med att belysningen längs med brygglocket och tillhörande ramp inte längre fungerar. Åtgärden innefattar byte av samtliga armaturer, byte av belysningslist längs bryggans nederkant och nya ledningar.

Medel för maskiner och inventarier 1,0 mnkr

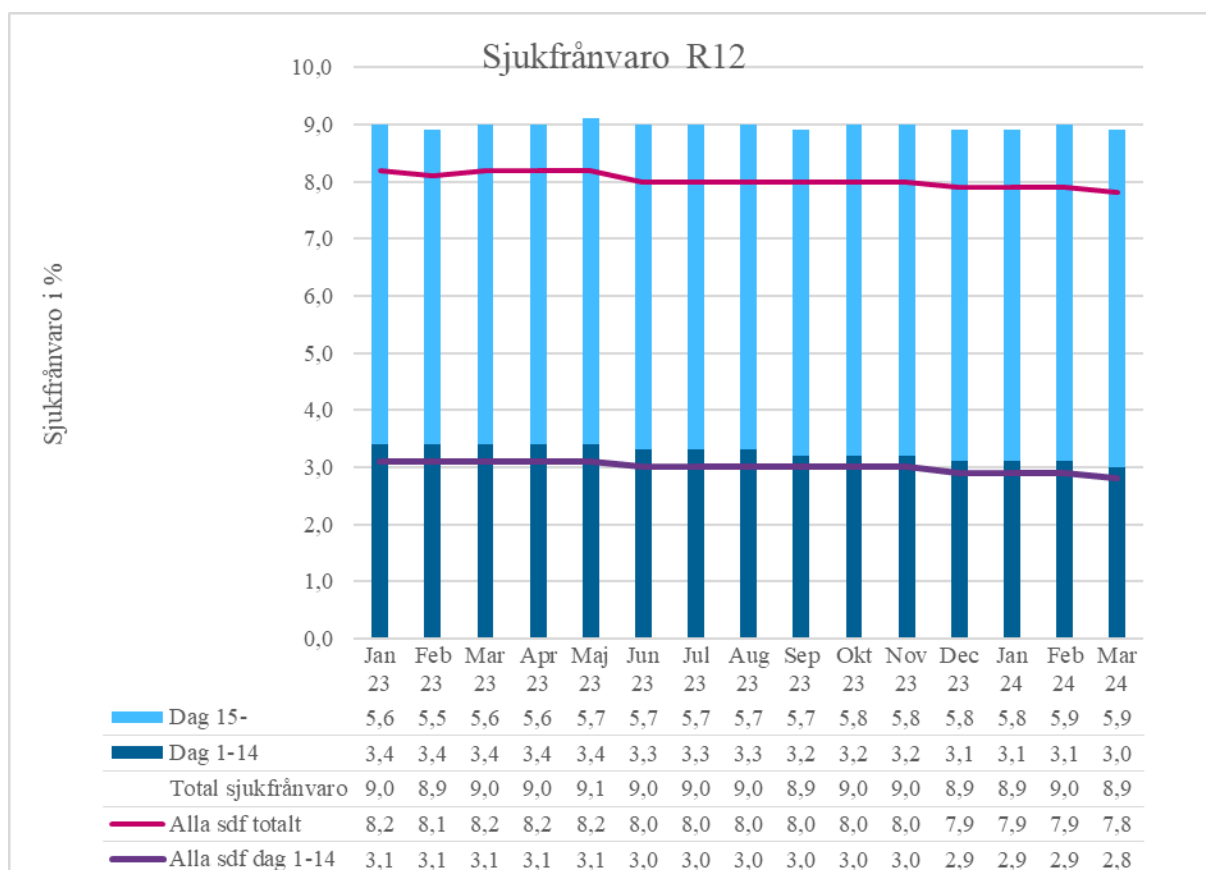
Nämnden ansöker om 1,0 mnkr i budgetjustering för investeringar i maskiner och inventarier. Stadsdelsnämnden behöver byta ut äldre belysningsarmaturer i och med det tillverknings- och importförbud som trädde i kraft 2023. Det rör sig om cirka 5 000 stycken totalt och för 2024 ansöker nämnden om 1,0 mnkr för att genomföra delar av bytet. Istället för lysrör kommer nämnden installera LED-paneler med dagsljus- och kombinerad frånvaro-/närvarostyrning. Åtgärden bidrar därmed även till att sänka nämndens energiförbrukning och CO2-utsläpp.

Medel för lokaländamål

För 2024 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. För 2024 beräknar Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd erhålla cirka 14,6 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan.

Övrigt

Personaltal

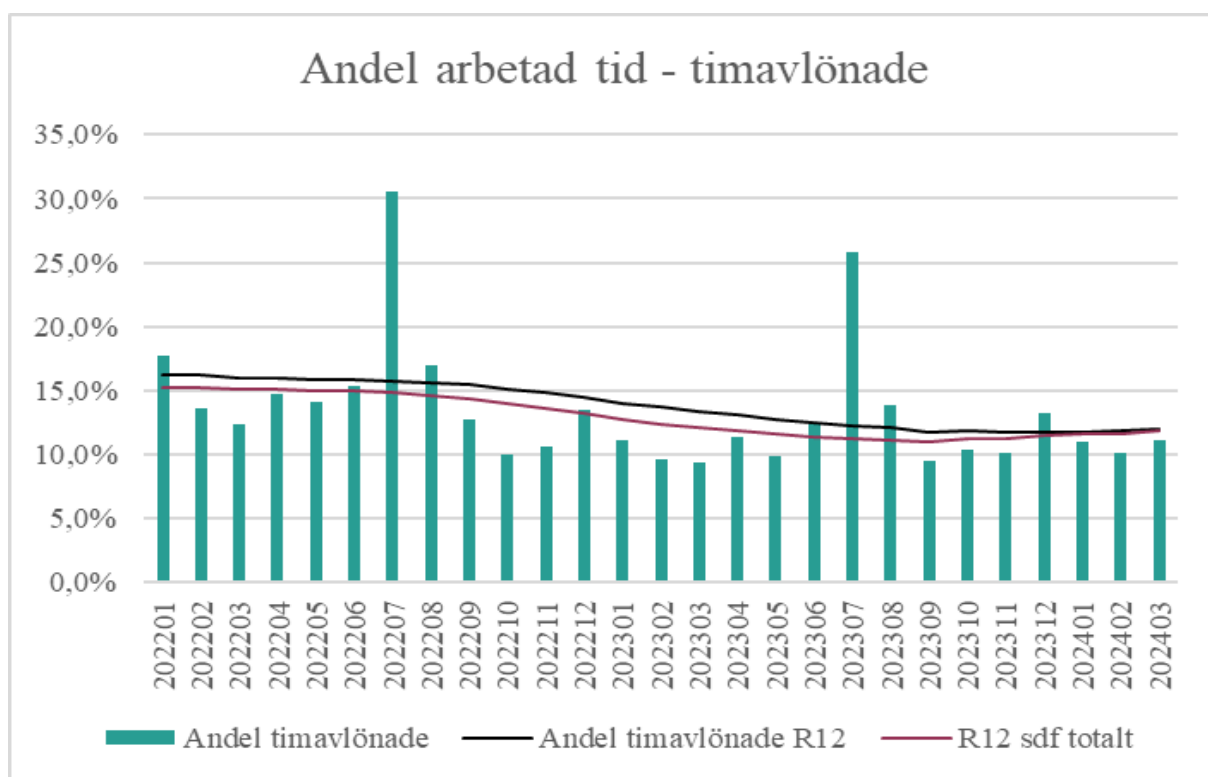
Sjukfrånvaron ligger något lägre jämfört med föregående månad för rullande 12 månaders sjukfrånvaro på totalen (8,9 procent). Korttidsfrånvaron går stadigt nedåt om än långsamt och

ligger i mars på 3,0 procent. Den totala sjukfrånvaron i staden som helhet minskar till 6,4 procent och motsvarande värde för alla stadsdelar är 7,8 procent vilket också är en minskning. Korttidsfrånvaron (dag 1-14) är högre än staden som helhet; 3,0 procent jämfört med staden totalt 2,4 procent (2,8 procent totalt för stadsdelsförvaltningarna).

Personalomsättning i procent	T1	T2	VB
2022	i.u.	i.u.	4,88
2023	1,62	3,27	4,45
2024	1,18		

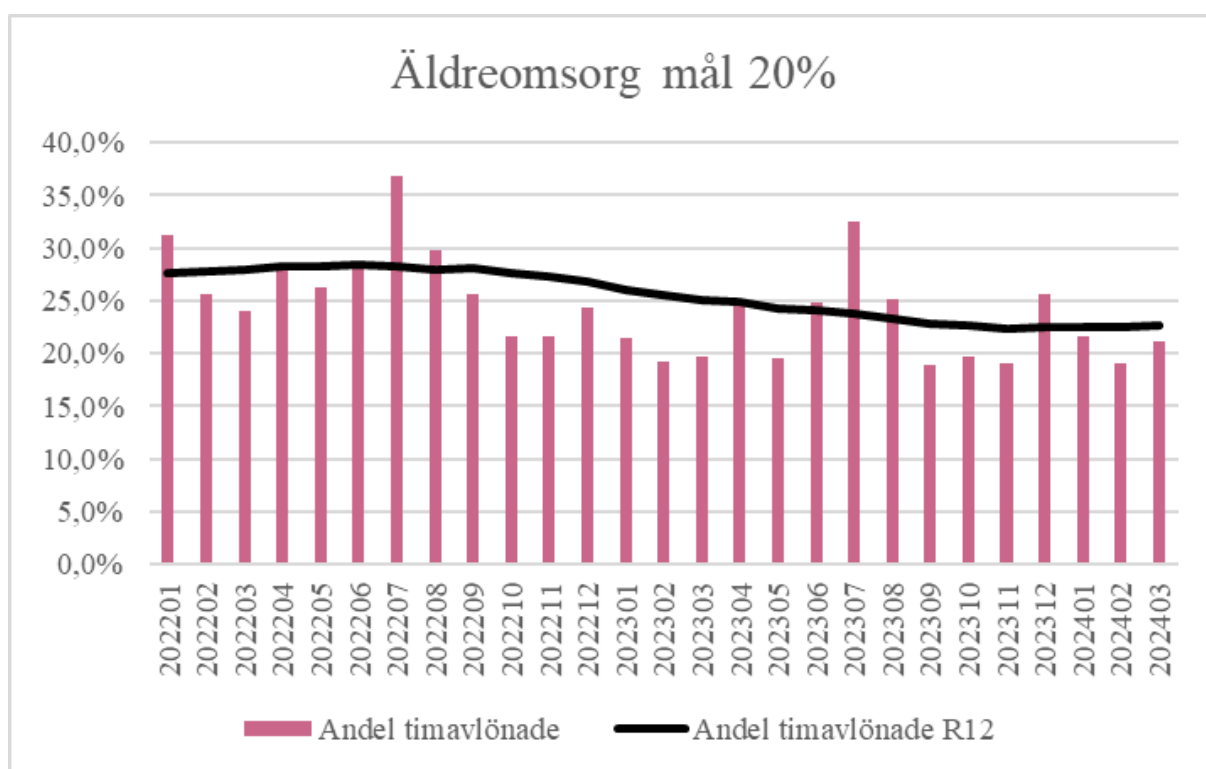
Personalomsättning i procent	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov
2023	i.u.	i.u.	i.u.	1,62	1,98	2,20	2,24	3,27	3,63	3,93	4,26
2024	0,59	0,9	1,07	1,18							

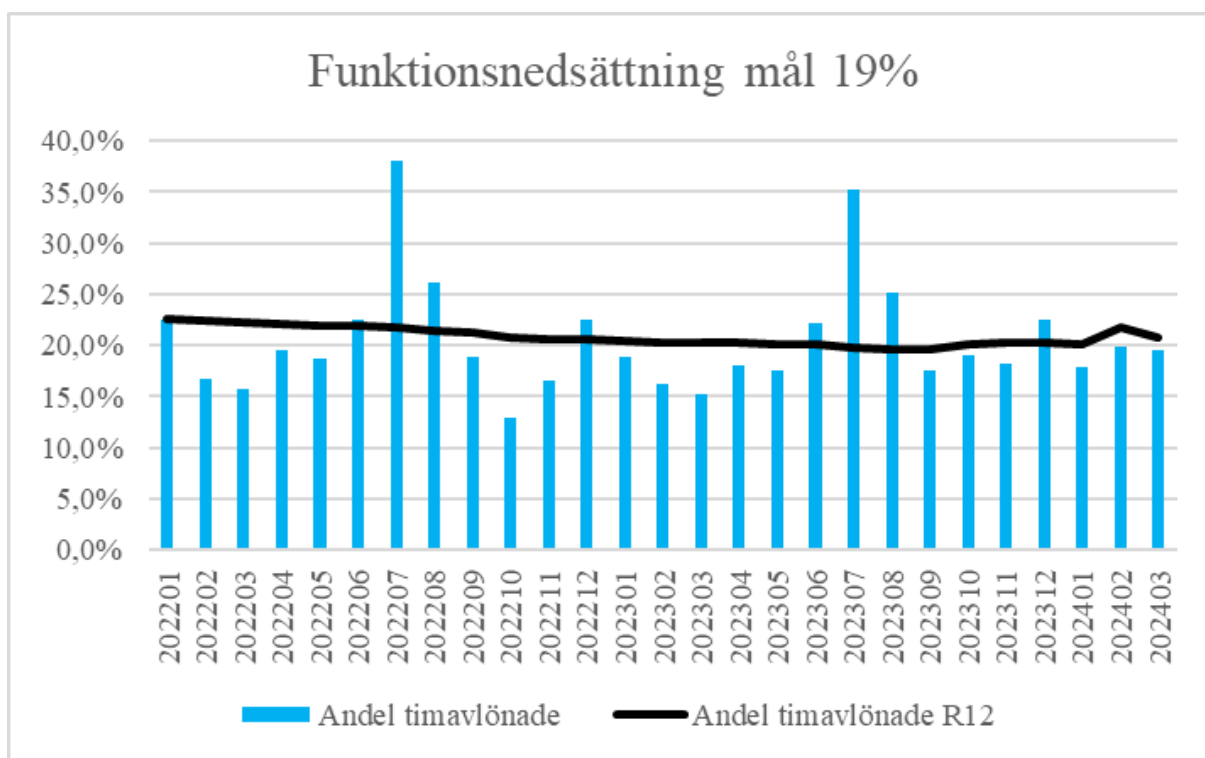
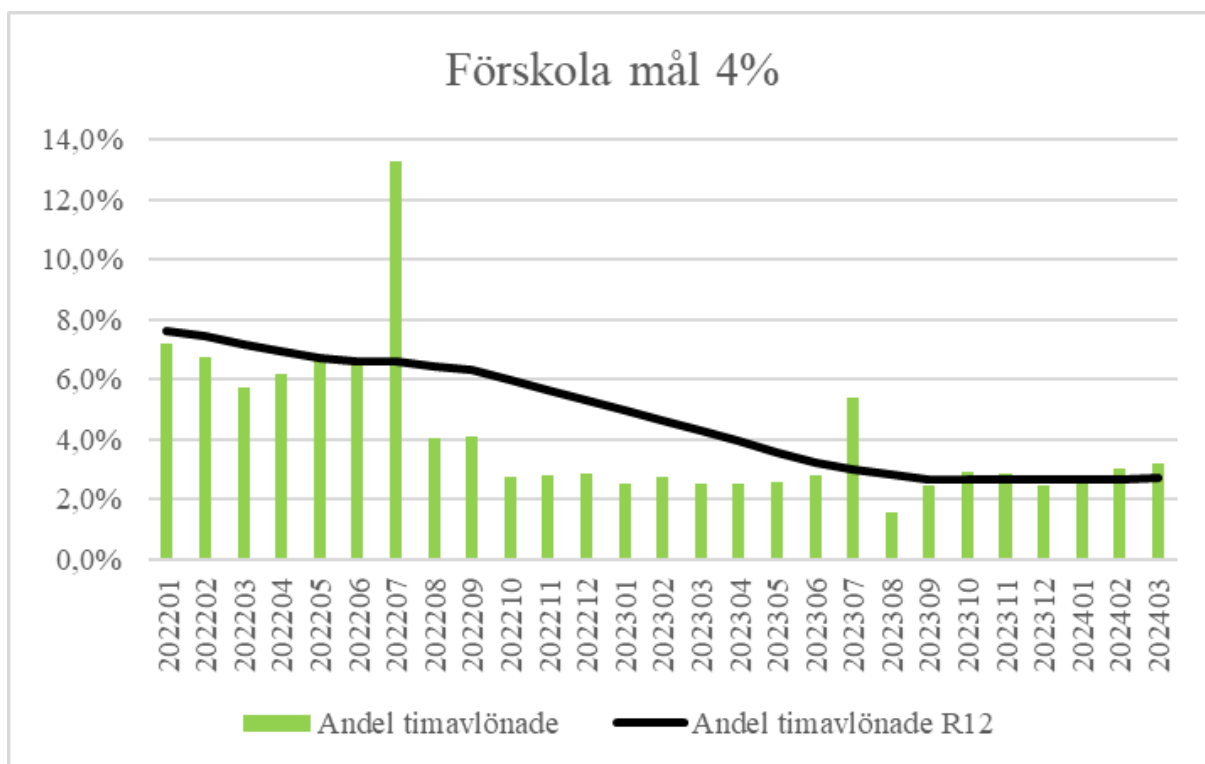
Personalomsättning beräknas enligt: Det lägsta talet av avgångar eller rekryteringar av tillsvidareanställningar under året ställs mot det genomsnittliga antalet tillsvidareanställningar per befattning under året. Gäller anställningar som har rekryterats från annan arbetsgivare och anställningar som har avslutats i staden. Värdet som visas ackumuleras under året. Värdet för april är 1,18 procent (jämfört med april 2023 då värdet var 1,62 procent). Personalomsättningen i staden som helhet var år 2022 5,8 procent och 2023 5,9 procent.

De verksamheter där andel arbetad tid – timavlönade beräknas inom är: förskola, äldreomsorg samt social omsorg (funktionsnedsättning). Andelen timavlönade totalt för rullande 12 månader är per mars 12,0 procent, vilket är en ökning från 11,8 procent. Motsvarande värde för alla stadsdelsförvaltningar under samma period är 11,9 procent, vilket också är en ökning med 0,3 procentenheter.

Från och med januari 2024 redovisas värdena även för indikatorerna i verksamhetsplanen, dvs. ett värde för vart och ett av områdena; äldreomsorg, förskola respektive social omsorg (funktionsnedsättning). Äldreomsorgen har ett målvärde på 20 procent och ligger i mars på 22,7 procent vilket är en ökning med 0,2 procentenheter. Förskolan har ett målvärde på 4 procent och ligger i mars på 2,7 procent vilket är samma värde som i februari. Social omsorg (funktionsnedsättning) har ett målvärde på 19 procent och ligger i mars på 20,7 procent vilket är en minskning med 1,0 procentenhet.

Lee Orberon
stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning

Alex Baena
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lee Orberson, stadsdelsdirektör	2024-05-21
Alex Baena, avdelningschef	2024-05-20